5 jongens + 5 olifanten. Een fantastische geschiedenis

Jiri Trnka

Vertaald door: Lidi Luursema

bron

Jiri Trnka, *5 jongens + 5 olifanten. Een fantastische geschiedenis* (vert. Lidi Luursema). Van Goor Zonen, Den Haag 1964

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/trnk0015jon01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren i.s.m. de Bibliotheek Zuid-Kennemerland

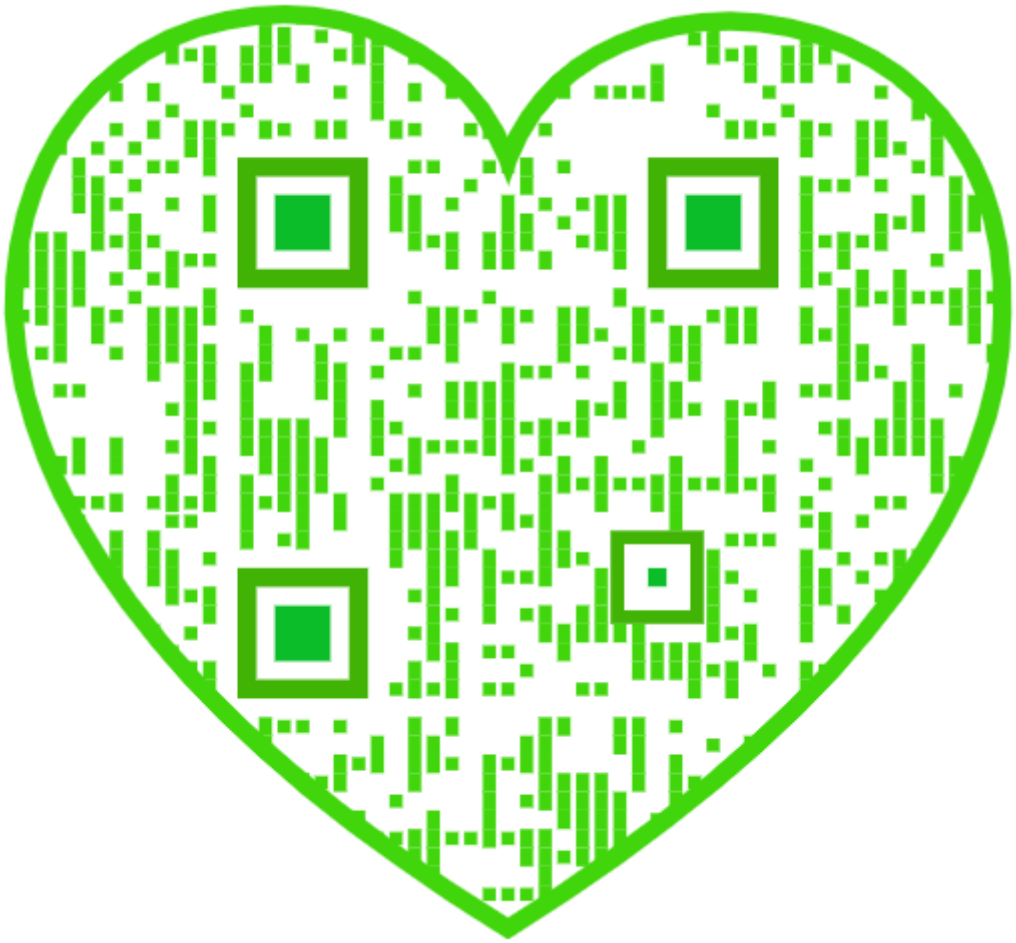

[I]

*E*r waren eens vijf jongens. Ze zaten op school, maar niet op een gewone, waar andere kinderen heen gaan - er was op hun school geen eerste klas en geen tweede klas, eigenlijk was het allemaal nogal vreemd - geen mens had nog ooit van zo'n school gehoord.

Op weg er naartoe kwamen ze langs een hoge, stenen muur en daar zat een bruingeroeste, ijzeren deur in.

Van de muur zelf was trouwens niet veel meer te bekennen, die was van onder tot boven met wilde klimplanten begroeid; het leek meer op een oerwoud dan op een muur. Alle honden uit de hele buurt, de collies, de poedels, de setters, de herdershonden, de keffende fox-terriërs en zelfs een grote lobbes van een sint-bernardhond kwamen graag bij de muur om eraan te snuffelen en tussen de planten te rennen en te spelen. Er werd gezegd, dat ook

een chow-chow wel eens van de partij was, maar die had niemand er nog gezien. Nu stonden de vijf jongens voor de deur en ze besloten, eens een blik achter de muur te werpen. Maar ze merkten algauw, dat het niet zo gemakkelijk zou zijn, want de deur was loodzwaar en bovendien verroest. Er zat een groot slot op en een kanjer van een ijzeren klink, waar ze nauwelijks bij konden komen.

'Vooruit, we halen alles uit onze broekzakken,' zei een van de jongens en zo gezegd, zo gedaan: tien zakken werden grondig binnenste buiten gekeerd. Wat eruit kwam, legden ze op de grond.

Eerst kwamen twee spijkers voor de dag: de ene was lang en krom, de andere klein en glimmend geel. Daarop volgde een mondharmonika, waar je niet meer op kon spelen, omdat er een roze zuurtje tegen de gaatjes geplakt zat. Er hing een touwtje aan en de harmonika werd nu als stoomboot gebruikt. Toen kwamen et drie sleutels, een heel kleintje, een wat grotere en een nog iets grotere en als je ze zag, wist je meteen dat die op geen enkel slot ter wereld zouden passen. Dan was er nog een stuk touw, een keiharde broodkorst (daar kun je altijd van alles mee beginnen), vier soorten knopen, een paard van een schaakspel en twee levende mieren. Maar die hadden

volgens de jongens al eerder op dat plekje gelegen; met zoiets liepen ze niet in hun broekzak, beweerden ze alle vijf met klem.

‘We zullen eerst de sleutels eens proberen,’ stelde er een voor, en hij stak het kleinste sleuteltje in het gat. Het viel prompt naar binnen - waarschijnlijk was het een spaarpotsleuteltje.

‘Dat was van mij,’ zei nummer twee, en hij begon te huilen.

‘Niet grienen,’ zei de derde. ‘Als we eenmaal in de tuin zijn, vinden we het wel weer -

misschien nog een veel mooiere - of een schat, dat kan ook. Geef dat touwtje eens aan!' Ze gaven hem het touw, hij stak het door het sleutelgat en hij liet het zakken en zakken en zakken, tot het helemaal verdwenen was.

'Nog meer dingen!' Ze stopten hem stuk voor stuk alles in handen: de spijkers, de knopen, het schaakstuk en de rest, net zolang tot ze al hun bezittingen naar binnen gegooid hadden. Maar de deur bleef onwrikbaar - en geen wonder, want de jongens waren ten slotte geen slotenmakers - ze waren klein en moesten alles nog leren. Behalve voetballen - daarin wáren ze alle vijf al keien!

Eindelijk was de mondharmonika aan de beurt. Toen ze die in het gat duwden, bleek hij er niet door te kunnen. 'Douwen, jongens,' commandeerde er een. De andere vier duwden en duwden en opeens gaf de deur een heel klein eindje mee. De jongens schrokken en stonden stokstijf. Het bleef doodstil. Voorzichtig gaf er een met zijn pink een aarzelend zetje tegen het ijzer, en daardoor gebeurde er een wonder: krèèèèhhèèèèèk zei de deur - en hij ging langzaam open. Hij had helemaal niet op slot gezeten - dat leek alleen maat zo. Maar hoe konden vijf kleine jongens zoiets nu ook weten? Weer was het stil. Achter de muur zagen ze een heleboel heel hoog gras, het groeide tot boven hun hoofden. Verder stonden er allerlei planten en heesters, waardoor het schemerig groen was in de tuin. Van onder een paar struiken keek een stenen tuinkabouter hen bewegingloos aan. Alleen zijn puntmuts was nog vuurrood, de verf van zijn jas en broek was er door de regen half afgespoeld en verkleurd. Gelukkig was het een stenen kabouter - daar hoeft nooit iemand bang voor te zijn. Maar opeens klonk het: maaauuuw, grrrrrrr, krrrrzzz, en de jongens holden trillend van angst de tuin uit. Onder de struik naast de kabouter lag een gescheurde matras, waar de strohalmen aan alle kanten uitstaken en daartussen

Jiri Trnka, ***5 jongens + 5 olifanten. Een fantastische geschiedenis***

ontdekten ze de grimmige kop van een grote kater. Er zaten heel wat kale plekken in zijn vacht, maar toch zag hij er nog angstwekkend genoeg uit. Je kon zien, dat hij een kwaje rakker was, zo'n echte onverschillige zwerfkater. Als hij zich woest maakte, kon hij blazen en razen van heb ik jou daar! Maar nu stond hij alleen uitdagend te grinniken.

'Hihihi, heb ik jullie even de schrik in de benen gejaagd, jullie deugnieten, hihihi!'

'Onzin,' zeiden de jongens. 'Als we geweten hadden, dat u daar zat, waren we niet eens geschrokken.'

'Maar jullie wisten het lekker niet, deugnieten, hèhèhè!'

'Wat u daar zegt, is kletskoek,' zeiden de jongens. 'Nu weten we het en we zijn niet bang, kijk maar! Het is trouwens erg onbehoorlijk om iemand aan het schrikken te maken. We vinden u een onbeleefde kater - als u tenminste een kater bènt - u lijkt meer op een geplukte kip.'

'Wie is een geplukte kip, jullie babbelkousen, jullie kletskoppen, jullie wauwelkaken, jullie wartaalzwetsers, jullie...'

'Hoor hèm tekeergaan! We praten niet meer met hem, hij is een malle, ouwe kater,' zeiden de jongens misprijzend, en zo hard ze konden, renden ze weg van de muur.

Ze konden het geschreeuw van de kater nog een hele tijd horen: ‘Jullie kwekkelkelen, jullie knieperkollen, jullie kakeldollen...’ tot het geluid in de verte wegstierf.

‘Waar is mijn sleuteltje?’ huilde de ene jongen.

‘Waar is mijn touw, mijn knoop, mijn harmonikastoomboot?’ huilden drie van de anderen onder het voorthollen.

‘En hoe laat zou het zijn?’ huilde nummer vijf, die niets in zijn zakken had gehad.

‘1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,’ zei de klok van de toren, alsof ze het gehoord had.

‘*Acht* uur al!’ jammerden ze alle vijf, en ze renden zo hard ze konden.

‘Nu komen we te laat op school,’ huilden ze, en ze deden er nog een schepje op.

Toen ze het plein bij de brug overgingen, zagen ze vijf olifanten die ook heel hard liepen en daar draafden ze achteraan. En de olifanten zeiden:

‘Spelen jullie krijgertje, mogen we dan meedoen? Probeer ons eens te pakken - kijken wie het vlugste lopen kan!’ ‘We spelen helemaal geen krijgertje, we komen te laat op school en daarom hollen we en daarom huilen we - als we niet opschieten, mogen we er niet meer in!’ snikten de jongens.

De olifanten waren speelgoedolifanten, niet van die grote wilde, hoor. En toen ze dat hoorden, begonnen ze ook te huilen, want ze vonden het erg zielig voor de jongens. Zo holden ze alle tien huilend verder. Dikke tranen biggelden over hun wangen.

In het straatje naast de school zei een van de olifanten: ‘Maar kunnen wij jullie niet helpen? Waar is jullie klas?’

‘Op de eerste verdieping,’ huilden de jongens.

‘Dan kùnnen we helpen,’ zeiden de vriendelijke olifanten, en ze begonnen weer te lachen. Ze waren al voor de school, het hek was dicht en de bel klonk over de speelplaats. De lessen zouden net beginnen. Ze konden het gerinkel van de bel heel duidelijk horen, want alle ramen stonden open.

Met hun slurven grepen de vijf olifanten de jongens om het middel, tilden hen met een ruk in de hoogte en zetten hen door de ramen heen in de banken van hun klas.

Ze losten het heel gemakkelijk op: ze zetten de jongens gewoon op de plaatsen die nog leeg waren. Ze wisten natuurlijk niet, wáár wèlke jongen hoorde en daarom ging het niet helemaal zoals het moest. Die van de tweede bank zat nu in de vijfde en de jongen uit de derde

rij kwam op de allereerste terecht. De rest van de klas wilde dadelijk gaan kijken wat er voor vreemds gebeurde, maar ze kregen geen kans - de olifanten staken alleen hun slurf door het raam en het ging zó vlug, dat niemand er veel van begreep. Op dat ogenblik kwam de onderwijzer binnen. Hij legde een boek en een bosje viooltjes op zijn lessenaar, zette zijn bril op de punt van zijn neus en zei na een blik op de klas: ‘Aan het eind van de les moeten jullie me maar eens uitleggen, waarom je niet op je eigen plaats zit,’ en toen zette hij de viooltjes per ongeluk in de inktpot. Om de jongens beter te kunnen zien had hij zijn bril weer afgedaan en daardoor kon hij op zijn tafel het vaasje voor de bloemen niet van de inktpot onderscheiden - hij was namelijk nogal kippig, zie je.

En dat is voorlopig alles over de olifanten - nu krijgen we eerst te horen hoe de jongens het met de kater klaarspeelden.

[II]

*W*at een hitte, het lijkt wel verkantie,' zeiden de jongens, toen ze uit school kwamen.

'Vakantie,' verbeterde er een. 'Het is nog geen vakantie, en daarom is het natuurlijk zo warm. Maar daarginds in de tuin is het koel genoeg.'

'En een kwaje kater zit er ook,' voegde nummer drie er aan toe.

'Ja, dat is het ergste,' vonden ze alle vijf. 'En eerlijk is het niet; die tuin moest voor de kinderen zijn, dan konden ze er fijn in de schaduw spelen en zouden geen kattekwaad meer uithalen.'

‘Maar die kater...,’ kwam de derde weer.

‘Schei toch uit met je kater - we weten heus wel, dat hij er is en je hoeft het niet aldoor te zeggen!’ zeiden de anderen geërgerd.

‘Ik pak hem bij zijn staart en smijt hem over de muur,’ blufte de kleinste.

‘Dat kan je niet - hij is vals,’ zei de tweede jongen.

‘En hij scheldt als een... een viswijf,’ zei de derde.

‘En hij is zo grimmig als een tijger,’ beaamde de vierde.

‘En héél gevaarlijk - een tijger is ook gevaarlijk,’ zei nummer vijf.

‘In ons dierkundeboek staat, dat je tijgers onschadelijk moet maken als ze gevaarlijk zijn,’ zeiden ze toen allemaal.

‘Weet je wat: we gaan de tuin in en maken de kater onschadelijk.’

‘Ja, maar dan moeten we hem eerst vangen,’ bedacht de kleinste weer.

‘Vanzelf, wij weten ook wel, dat je een beest eerst moet vangen voor je het onschadelijk kunt maken, anders gaat het niet.’

‘Hoor eens, jongens, we vangen hem níet!’

‘En waarom niet?’ vroegen de anderen verbaasd.

‘We gaan op hem jágen, da's veel beter - op tijgers jáág je ook.’

‘Ja, ja, machtig, we gaan hem jagen!’ juichten de anderen.

‘Maar we hebben geen jager,’ piepte de kleinste schuchter.

‘Een jager - waarvoor?’ riepen de anderen in koor.

‘Om op hem te jagen natuurlijk!’

‘Ach jô, dat doen we toch zeker zèlf,’ zeiden de anderen minachtend.

‘O, doen we het zèlf!’ zei de kleinste benepen. ‘Maar hoe dan?’

‘Dat weten wij ook niet!’ zeiden de anderen nog benepener.

‘Bij ons thuis kan niemand jagen - zelfs oom Gerard niet en die is al drie keer in Amerika geweest!’ bekende de grootste.

‘Er is een keer een vleermuis de keuken in gevlogen en daar heeft mijn vader op gejaagd. Hij zat hem achterna met zijn schoen en toen heeft hij een vaas stuk gegooid en die is op de divan gevallen en de bloemen ook en al het water. Toen is hij verder gaan jagen en heeft hij twee kopjes gebroken en de foto van grootpa en grootma op hun zilveren bruiloft. Die zijn ook allemaal stuk gevallen en toen heeft pappie de volle inktpot van de kast geslagen en een fles priklimonade en alles viel naar beneden.’

‘Maar hoe kwam het, dat alles naar beneden viel?’ wilden de anderen weten.

‘Omdat de vleermuis op de kast was gaan zitten en daar stonden die dingen ook. En een vleermuis kan naar boven wegvliegen, maar kopjes en vazen en flessen niet, die vliegen naar beneden.’

‘En wat gebeurde er toen?’

‘O, haast niks - de vleermuis vloog tegen het raam en pappie sloeg de ruit aan gruzels. En hij trapte op de hond - en zijn schoen hebben we nooit terug gevonden, ik bedoel pappie zijn schoen, waar hij mee op de vleermuis gejoegen had - gejaagd had.’

‘En was die hond van jullie?’

‘Nee, hij was bij mij op bezoek, ik had hem meegebracht.’

‘Hij was zeker woest, toen je vader op hem trapte?’

‘Ja, dat denk ik wel, hij beet pappie in zijn hand,’ vertelde de zoon van de vleermuisjager.

‘En wat deed je vader toen - heeft hij het hem betaald gezet?’

‘Nee..., hij was alleen maar kwaad.’

‘Nou, ik had het die hond betaald gezet. Heeft hij gejankt?’

‘Nee, hij ging er óók vandoor - net als de vleermuis. En op mij was hij boos, hij keek me niet eens meer aan en hij gromde.’

‘En toen heb jij zeker op je kop gehad door die hond?’

‘Nee, want niemand wist, dat hij bij mij hoorde. Ze riepen allemaal: wat doet die vreemde hond hier - en ik heb mijn mond gehouden.’

‘Had je niet moeten doen, jô! Wat zal hij nou wel van je denken? Jij had hem toch meegebracht? Hij was jouw gast.’

‘Ik wou het zeggen - maar hij liep weg. En pappie brulde: vooruit, allemaal mijn schoen zoeken. Wij aan het zoeken, maar we hebben niks gevonden.’

‘Nou, zonde van de schoen en zonde van de hond en helemaal zonde van de vleermuis. Hij had voor ons kunnen uitvissen waar de kater ergens uithangt - hij kan immers vliegen? Nou moeten we het zelf doen.’

‘Zeg, we kunnen, geloof ik, beter niet op de kater jagen, dat is zo moeilijk. We moeten hem òphitsen.’

‘Waarom “ophitsen”? Wat mankeert er opeens aan jagen?’

‘Nou..., we kunnen niet eens jagen,’ zei de zoon van de vleermuisvanger. ‘En ophitsen kunnen we wel. Kom mee, we gaan hitsen! We hitsen net zo lang tot hij buiten adem is en dan pakken we hem.’

‘Ik weet nog iets veel beters: als we hem heel erg opgehitst hebben, geven we hem koud water te drinken en dan krijgt hij longontsteking,’ stelde de jongen met de neus vol zomersproeten wreedaardig voor.

‘En dan moet hij naar het ziekenhuis en dan...!’ fluisterde nummer twee.

‘Nee, dat is veel te zielig,’ vonden de anderen. ‘We geven hem geen koud water.’

‘Maar we konden hem in het ziekenhuis toch snoep en sardientjes brengen?’ verdedigde de sproetenneus zich.

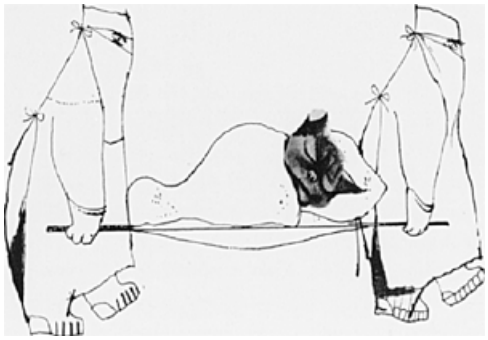

‘Jij bent een dierenbeul, nou weet je het! We zullen de kater in een eerlijk gevecht overwinnen - we gaan op jacht, vooruit!’

En daar gingen ze.

Deze keer stond de deur een kiertje open - een heel klein eindje, maar ze konden niet in de tuin kijken.

‘Hadden we nou de vleermuis maar,’ verzuchtte de zoon van de mislukte jager.

‘Zal ik naar boven klimmen?’ bood de jongen met de sproeten aan (hij schaamde zich nog, omdat de anderen hem voor dierenbeul hadden uitgemaakt).

‘We maken een klimtoren, laat er maar een onderaan gaan staan.’

Ze wisten precies, hoe je dat deed:

De eerste ging tegen de muur staan.

De tweede klom op zijn schouders.

De derde klom op de tweede.

De vierde klom boven op de derde.

De vijfde op de vierde - en toen kon hij over de muur heen kijken.

‘Is hij thuis?’ fluisterde de onderste.

‘Nee, alleen de kabouter is er,’ zei de jongen op zijn schouders.

‘Kom er dan gauw af, ik kan je niet meer houden, je weegt wel voor vier!’ zuchtte de onderste, en daar had hij gelijk in.

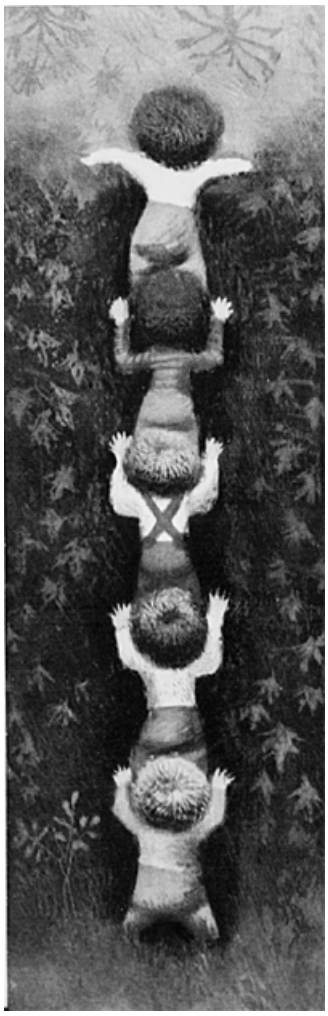

De vijfde jongen klom naar beneden,
toen klauterde de vierde naar beneden,
toen de derde
en de tweede,
alleen de laatste niet, want die stond al op de grond.

‘Wat een gewicht was me dat!’ zuchtte hij alleen.

‘Zo, nou gaan we naar binnen, maar voorzichtig,’ zeiden de vier anderen. Ze gaven elkaar een hand en op hun tenen slopen ze de tuin in.

‘Goeiemiddag,’ zeiden ze tegen de kabouter en ze hielden meteen hun vinger tegen hun mond en waarschuwden ‘sssttt’, uit angst, dat hij hardop iets terug zou zeggen. Maar de kabouter was wijs en zei helemaal niets.

‘En wat doen we nu?’ vroegen de jongens fluisterend aan elkaar.

‘Hoe kunnen we hem ophitsen als hij er niet eens is?’

‘Misschien kunnen we het beste roepen,’ stelde de grootste voor en hij riep halfluid: ‘Kater, waar ben je?’

Geen antwoord. Het bleef stil. Er bewoog geen blad en ook de wijze kabouter verroerde zich niet.

‘Véél te zachtjes, zó moet je doen: *Kater! Waar ben je?’*

Hij riep harder en een echo antwoordde:

‘Miaaaaauw! Miiiiaauw! Miauw!’

‘Wat klonk die echo raar - hij zei heel wat anders terug.’

‘'t Zal wel een katteecho zijn, omdat hier een kater woont,’ dacht de jongen met de sproeten. ‘Ik zal het nog eens proberen. *Kat-te-beest!*’ riep hij heel hard en heel vriendelijk.

‘Maaaaaauuuuuw! Mmrrrrrrrkkkk! Ggggrrrrrrrr!’ zei de echo van onder de jasmijn.

‘Hoor eens, de echo geeft antwoord en het komt weer ergens anders vandaan dan daarnet. Doe het nog eens?’

‘*Kat-te-beest*, ben je daar?’

‘Nee, maauuu, mrrrk, brrrrrggg,’ gromde de echo uit de vlierstruik.

‘Nou zit ie wéér ergens anders, hij houdt ons voor de gek. Laten we eerst die echo vangen en daarna pas de kater!’

‘Echo, waar ben je?’

‘Wat wouen jullie dan?’ klonk het weer bij de jasmijn.

‘Dáár!’ riepen de jongens, maar onder de struiken was niets.

‘Echo, geef antwoord!’ riepen ze opnieuw.

‘Kijk maar hier, onder de vlier,’ grinnikte de echo, en de jongens holden naar de vlierboom. Maar ze renden er weer net zo hard uit en bliezen beteuterd in hun handen.

‘Au, au, au, au! Daar is hij ook niet, daar staan alleen brandnetels. Au, au, au, au!’

‘Miaauw, miauw, miauw, miauw!’ echode spottend een oude ton.

‘Vlug, hij zit in de ton! Dat hadden we kunnen weten,’ zeiden de jongens boos en ze keken erin. Maar de echo was niet te vinden.

Er stond alleen wat vies ruikend, groenig water onderin en er zwermden dikke muggen zoemend rond.

‘Wat nou?’

‘Ik weet wat,’ fluisterde de sproetige en hij riep:

‘Echo, kom je mee krijgertje spelen, de kater is niet thuis!’

‘Dat is hij wel - dat is hij wel!’ klonkt het gedempt uit de struiken en op hetzelfde ogenblik schoot de oude kater onder de vlier uit en verscheen op het pad. Hij zat op een rood driewielertje en rinkelde met de bel. Waar zou hij dat leuke fietsje vandaan hebben?

‘Pak me dan, als je kan! Daar kom ik aan, kijk uit! Tingelingelingeling!’ giechelde

de kwaje kater. Hij reed rondjes om de jongens heen, trapte als een dolleman en belde daarbij zo hard hij kon. De jongens holden hem achterna en riepen: ‘Vang hem, hou hem vast!’

Dat was makkelijk gezegd, maar de kater draaide achtjes tussen de struiken door en kon zelfs heel vlug achteruitrijden. En dat krijgen zelfs niet eens alle jongens voor elkaar!

Toen riep hij: ‘Ik kan niet meer!’ De jongens draafden naar hem toe, maar hij begon weer te giechelen en trapte met zijn driewieler uit hun buurt.

‘Miauw - au, wat doet mijn poot een pijn!’ en hij lichtte zijn rechter achterpoot van het pedaal.

‘Hoera, nou hebben we hem!’ brulden de jongens, en ze renden weer in zijn richting. Maar ze hadden voor de tweede keer buiten de waard gerekend: de kater begon met zijn staart te trappen. Hij zwaaide met zijn vrije poot en riep: ‘Koud water drinken, koud water drinken!’ De jongens waren nu werkelijk buiten adem en liepen nog maar heel langzaam.

‘Zeiden jullie niet iets over het ziekenhuis?’ grinnikte de kater, en hij reed naar de ton terug.

De jongens volgden uitgeput, maar opeens hadden ze er genoeg van.

‘Ach, hoepel op jij!’ riepen ze alle vijf boos.

‘Ik ga al,’ giechelde de kater, en hij zette met zijn staart nog wat meer vaart. Maar daar botste hij tegen de ton en... boem! Met zijn kop naar beneden tuimelde hij erin.

Klots, klots, klots, klonk het uit de ton. De kater kreeg een flinke slok water naar binnen. De jongens schrokken en riepen: ‘Hellup! De oude kater verdrinkt!’

Maar de kater stak zijn kop al over de rand. Het vieze, groene water droop in stralen van hem af.

‘K-k-k-k-koud!’ klappertandde hij.

‘Geen water drinken nu u verhit bent!’ waarschuwden de jongens.

‘Ik ben niet “verhit”, jullie rekels, ik heb het k-k-k-k-koud!’ De kater was kletsnat, zijn vacht plakte tegen zijn lijf. Hij zag er verpieterd uit en hij kreunde meelijwekkend.

‘Wilt u een van onze zakdoeken lenen?’ vroegen de jongens bezorgd. ‘U ziet er allerbelabberdst uit, u lijkt wel een halve portie kater!’

‘Ik zie er niet allerbe-be-be-besabbeldst uit en ik ben geen halve portie wat-dan-ook, jullie schooiers en schobbejakken! Wacht maar, jullie hebben me er ingegooid!’

‘Dat hebben we niet!’ protesteerden de jongens verontwaardigd. ‘Nu bent u een jokkende, halve portie kater ook nog.’

Ze vonden het een lelijke leugen! Ze hadden toch alle vijf gezien, dat de kater er zelf ingevallen was?

‘Goed en wel, maar ik zal jullie laten zien, wat een kwaadaardige kater ik ben. Nu zal ik jùllie eens ophitsen!’ zei de kater hees. ‘En eerst maak ik jullie ook lekker nat!’ En hij schudde zich zo heftig, dat de jongens een regen van

droppels over zich heen kregen. Ze riepen: ‘Schei uit, we doen u toch ook niks?’ Toen gaven ze elkaar een hand en gingen een eindje achteruit.

‘Maar ik doe jùllie wèl wat - kijk eens naar mijn klauwen, daarmee zal ik jullie in stukken scheuren!’ En hij stak een heel modderige poot omhoog. ‘Dan krijgen jullie bloedvergiftiging,’ brulde hij. ‘Ik heb al een week mijn poten niet gewassen, ha-ha-ha!’ En langzaam kwam hij op de jongens af, die nu hand in hand tegen de muur gedrukt stonden. ‘En kijk eens naar mijn tanden, daarmee trek ik jullie broeken en truien aan flarden en dan krijgen jullie thuis een pak slaag!’ Hij liet zijn tanden blikkeren; één was hij er kwijt, maar zonder die ene zag hij er ook al vervaarlijk genoeg uit. ‘Al veertien dagen heb ik mijn tanden niet gepoetst en dadelijk zet ik ze in jullie broeken, dan krijgen die ook bloedvergiftiging en kunnen jullie moeders ze weggooien. En van jullie truien laat ik geen draad heel!’ raasde hij, en hij kwam weer een stapje dichterbij.

‘Nee, dat willen we niet!’ huilden

de jongens. ‘Laat ons met rust, we willen naar huis!’ en ze maakten zich klein tegen de muur.

‘Nu ga ik beginnen,’ siste de kater. ‘Ik zet eerst mijn tanden in dat kleintje daar...!’

‘Nee, hij niet, hij is nog maar klein!’ riepen de jongens en ze gingen voor de kleinste staan - al was hij eigenlijk haast net zo groot als zij.

‘De een na de ander,’ krijste de kater. ‘De een na de ander, dan de grootste maar eerst.’

‘Ik ben de allergrootste,’ zei de kleinste, en met één stap ging hij voor zijn vriendjes staan.

‘Allemaal op zijn tijd,’ krijste de kater. ‘Zijn jullie klaar? Ik wel...,’ en hij maakte zich klaar voor de sprong.

‘Nu kom ik!’ riep hij, en hij sprong - maar hij was te laat, want vijf slurven werden over de muur gestoken. Ze pakten de vijf jongens beet en tilden hen omhoog. Het waren de vijf aardige olifanten, die de jongens te hulp kwamen.

‘*Auwauwauwauwauwauw*!’ siste de kater. Hij was midden in de brandnetels terechtgekomen door zijn sprong.

‘Jullie zijn allemaal schavuiten, ook die neuzeriken!’ hoorden de jongens, terwijl de olifanten hen wegdroegen.

En steeds zachter klonk het van achter de muur:

‘NIKSNUTTERIKEN	staarteriken	beneriken
NEUZERIKEN	neuzeriken	neuzeriken...
BUIKERIKEN	beneriken	
muileriken	poteriken	
	buikeriken	
kopperiken	kopperiken	

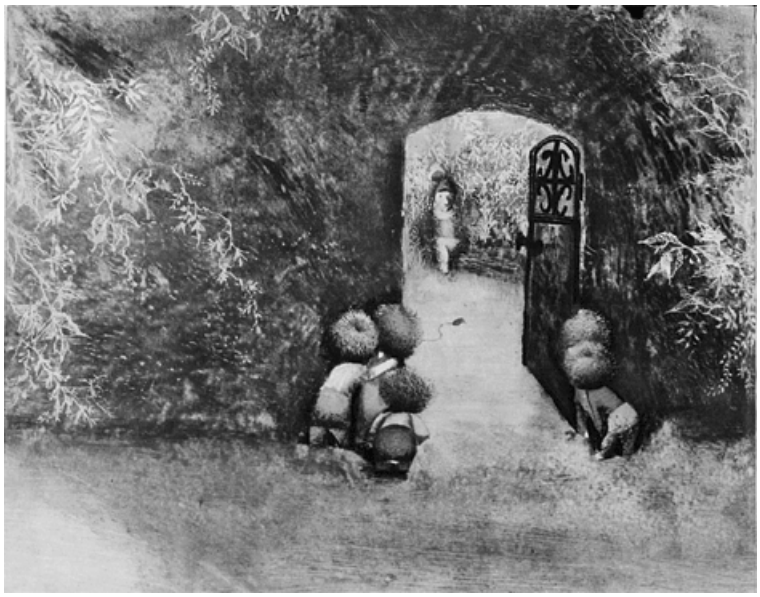

[III]

*D*e volgende dag stonden de jongens weer voor de verroeste deur, die de verwilderde tuin afsloot.

‘Met die kater hebben we nog een appeltje te schillen.’

‘Maar kalm aan, jongens,’ zei er een. ‘Voorzichtigheid is de moeder van de porseleinkast heb ik laatst een ouwe meneer in het park horen zeggen, toen hij de vogeltjes voerde. “Voorzichtig! Voorzichtig,” zei hij aldoor. Hij was zeker bang dat de mussen hem in zijn vingers zouden pikken.’

‘Wat een rare,’ zeiden de andere jongens. ‘Mussen vallen toch geen mensen aan? Dat hebben we tenminste op school geleerd - zelfs als ze geplaagd worden, vallen ze niemand aan. Het zijn immers geen katers?’

‘Een ouwe kater kan wel muizen aanvallen en ermee spelen,’ zei de kleinste (hoewel je eigenlijk moeilijk kon zeggen wie de kleinste was - ze waren alle vijf bijna even groot, maar daar hebben we het al eens over gehad).

‘Misschien kunnen wij hem dan het beste ook maar een muis geven en als hij ermee speelt, gaan wij gauw de tuin in.’

‘Dat is een goed idee, we geven hem een muis! Geef maar hier; wie heeft er een?’

Ze keken elkaar aan - maar geen een had een muis.

‘Ik heb wel een kreeft,’ kwam de kleinste.

‘Wat hebben we dáár nou aan?’ zeiden de anderen. ‘Een kreeft is toch geen muis?’

‘Nee, dat is zo, maar hij heeft ook een hol, net als een muis!’

‘Nou ja, maar zijn hol zit in 't water en niet in de grond,’ wierpen de andere vier tegen.

‘Wat geeft dat nou - hij woont in een hol en dáár komt het op aan. Wat merkt die kater er nou van of het een hol in de grond of een hol in het water was?’

‘Hèèèè, hoor hem - natuurlijk merkt de kater dat - een kreeft is immers nat?’

‘Hoe kan hij nou nat zijn als hij ingepakt is?’

‘Wie is ingepakt?’

‘Mijn kreeft, sufferd! Hij zit in zilverpapier.’

‘Wie heeft er nou ooit zoiets idioots gehoord?’ vroeg de grootste jongen. ‘Een kreeft in zilverpapier! Waar heb je die gevonden?’

‘Hij hing aan de boom, met Kerstmis, en hij was voor mij.’

‘Laat zien, waar is hij?’ De kleinste jongen nam zijn muts af.

‘Ook goeiendag!’ zeiden de andere jongens verbaasd (het waren beleefde jongens). ‘Maar waarom groet je ons opeens?’

‘Ik groet jullie niet, de kreeft zit in mijn muts,’ en de kleinste haalde een mooie chocoladekreeft tevoorschijn met rood zilverpapier er omheen.

‘Wat een kokkerd - laten we hem opeten - geef mij een stukje!’

‘Nee, dat kan niet, hij is voor de kater! Wie heeft er een touwtje?’

‘Ik - ik - ik - ik!’ riepen de vier andere jongens, want elke jongen heeft altijd wel een eind touw bij zich.

‘En ik ook,’ zei de vijfde, de eigenaar van de kreeft.

Hij trok een touw uit zijn broekzak en bond de kreeft eraan vast. ‘En nu een lange stok.’

Ze braken een grote tak af en maakten een hengel met de kreeft als een vis aan het touw.

‘We gaan de kater opvissen!’ schreeuwden de jongens, en ze wilden de kreeft over de muur gooien.

‘Nee, dat wil ik doen - het is míjn kreeft en míjn touw!’ riep de ene jongen, en hij slingerde de kreeft over de muur. De andere jongens zeiden niets meer, want hij had gelijk: hùn kreeft was het beslist niet.

‘Bijt-ie al?’ vroeg de derde.

‘Nee,’ zei de kleinste, en hij hengelde door.

De vijfde keek door het sleutelgat in de ijzeren deur of de kater soms met de kreeft aan het spelen was.

‘Zie je wat?’ fluisterden de anderen.

‘Niks - het zit vol roest,’ en hij begon met een stokje in het gat te peuteren.

Krèèèèèhèèèkkkkrrak, knarste de deur, want ze had weer niet op slot gezeten.

De jongens lieten hun hengel liggen, sprongen als hazen van de deur vandaan en kropen dicht tegen elkaar. Niet omdat ze bang waren - o nee, helemaal niet. Maar ‘voorzichtigheid is de moeder van de porseleinkast’ had de ene jongen de ouwe meneer in het park horen zeggen en dat waren ze nog niet vergeten.

Door de open deur konden ze weer in de verwaarloosde tuin kijken. De kabouter met zijn rode muts stond nog steeds stilletjes tussen het hoge gras - en naast hem lag de kapotte matras waar de oude kater altijd op sliep. Over de muur hing de kreeft aan het touw en verroerde zich niet.

‘De kater loert ergens op ons,’ zei de derde jongen. ‘Maar ik ben niet bang, hoor!’

‘Hij loert niet, waarschijnlijk ligt hij te slapen,’ zei de tweede. ‘Gooi de kreeft eens naar hem toe.’

‘Wie?’ vroegen ze allemaal.

‘Jij - het is toch jóuw kreeft,’ zeiden ze tegen de kleinste. Hij keek wel even sip.

‘Nou goed, maar jullie moeten allemaal meekomen. Vooruit - heel zachtjes!’

De vijf vrienden gaven elkaar weer een hand (daar waren ze vrienden voor) en zacht - o zo zacht - slopen ze door de deur.

‘Gooi nou je kreeft!’ fluisterden ze tegen de kleinste.

‘Nee, dat vind ik zonde,’ fluisterde hij terug. ‘Ik neem liever een steen.’ En hij mikte. ‘O neem me niet kwalijk!’ riep hij toen.

Hij had de kabouter geraakt en er viel een knoop van het verschoten, blauwe jasje.

> ‘Voortaan pas ik beter op
> en gooi geen stenen naar uw... hoofd.’

De kabouter gaf geen antwoord en deed alsof er niets gebeurd was - hij was een heel welopgevoede tuinkabouter!

‘Nou gooien we tegelijk, jongens!’ riep de vierde zachtjes, en hij pakte een steentje van de grond.

‘Opletten - ja - nú!’

Ze mikten alle vijf en raakten ook háást allemaal de matras, maar er kwam geen beweging in. Geen kater stak zijn kop eruit tevoorschijn.

‘Hoera, de kater is van huis, nu kunnen we dansen!’ riepen de muizen, o nee, de jongens. (Er bestaat namelijk ook een spreekwoord over muizen die dansen als de kat van huis is, zie je!)

De jongens dansten om de matras heen en een stak er zelfs een stok in.

‘Ooooweeee - ooooweeeee!’ hoorden ze plotseling achter zich iemand weeklagen.

De jongens bleven als versteend staan. Het leek opeens, of er zes stenen tuinkabouters stonden, maar alleen de zesde was echt van steen.

De oude, kwaadaardige kater zat boven op de muur en had de hele tijd naar de jongens gekeken. Om zijn hals droeg hij een dikke das en om zijn oren was een doek gebonden. Hij zag er allesbehalve gezond uit - zijn kop was helemaal opgezwollen.

‘Hé daar, we hadden u toch al eens gezegd dat het niet beleefd is, iemand aan het schrikken te maken?’ zei de kleinste.

‘Oweeoweeoweeowee!’ antwoordde de kater.

‘Begint u soms weer te schelden?’ vroegen de vijf jongens.

‘Ik kan niet schelden - ik heb kiespijn,’ jammerde de kater, ‘en mijn keel doet ook pijn en ik heb angina en een neusverkoudheid, mijn buik is niet in orde en ik voel me misselijk. Nee, schelden kan ik vandaag niet.’

‘Wat hebt u dan gegeten?’

‘Muizen.’

‘Wat raar - en wat nog meer?’

‘Kreeften.’

‘Kreeften?’ vroegen de jongens verbaasd.

‘Zie je wel, ik had gelijk - katers eten wèl kreeften!’ riep de kleinste.

‘En hoeveel muizen en hoeveel kreeften heeft u dan wel naar binnen gewerkt?’

‘Twee doosjes muizen en twee doosjes kreeften,’ jammerde de kater.

Nu wisten de jongens helemaal niet meer wat ze ervan denken moesten. Muizen en kreeften zitten niet in doosjes, daar waren ze heel zeker van. Maar ineens zagen ze bij de muur een hele hoop gekleurde zilverpapiertjes liggen.

‘Aháááá - en wat voor sóórt muizen en kreeften waren dat dan wel?’ vroegen de jongens opgewonden.

‘Sjo-ko-laai-de-ren,’ jankte de kater. (Hij wist niet dat het cho-co-la-de moest zijn.)

‘En waar kwamen ze vandaan?’

‘Van de kerstman,’ snikte de kater.

‘U jokt weer. De kerstman brengt geen kreeften mee voor een kater. En het is nog lang geen Kerstmis.’

‘Ik heb zo'n zin in een stukje kerstkrans!’ zuchtte een van de jongens.

‘Hou nou even je mond!’ vielen de anderen tegen hem uit. ‘Hij moet ons eerst vertellen hoe hij aan de muizen en de kreeften kwam. Kom, vooruit, waar had u ze vandaan? En de waarheid, alstublieft!’

‘Van de olifanten gekregen,’ snikte de kater.

‘Het waren van die helere groterdere!’

‘Hele grote bedoelt u,’ verbeterde de derde jongen. ‘En waarom gaven ze u die dingen?’ ‘Nou, dat was - ik moest - ik zou - ze zeiden - ik had jullie - eh...’

‘Kunt u niet gewóón praten? Wat zeiden de olifanten?’

‘Dat ik jullie binnen moest laten en dat ik niet moest aan het schrikken maken maar dat meespelen met jullie.’

‘Tjee, wat maakt u een verschrikkelijk lelijke zinnen! We snappen er haast niks van!’ zeiden de jongens.

‘Dat komt omdat ik altijd gespijbeld heb - op school heb ik niets geleerd, ik ben maar een domme kater - mijn eigen schuld!’

‘Ja, dat is jammer - en het is ook jammer dat u ziek bent, anders had u mee kunnen doen - we wilden tijgerjacht spelen - u had de tijger kunnen zijn. En dan hadden we u neergeschoten en uw vel er afgestroopt en wat er van u overbleef, hadden we in een mierenhoop gelegd om uw geraamte mooi schoon afgekloven te krijgen. We hadden uw geraamte aan onze school willen geven, ziet u. Maar nou kunnen we wel ziekenhuisje doen. Wij zijn vijf dokters en we zullen u beter maken - komt u maar van de muur af!’

De kater voelde zich heel ellendig en deed zonder meer wat de jongens zeiden. Als een meelzak kwam hij naar beneden rollen en bleef rustig onder de muur liggen. Hij had dan ook vijf doosjes chocolademuizen en vijf doosjes chocoladekreeften leeggegeten, dus een wonder was het niet!

En daar lag hij op zijn rug en riep:

‘Ik ben zo raar terechtgekomen, ik heb vast iets gebroken - oooooo, wat voel ik me ziek!’

‘Hindert niet,’ vonden de jongens. ‘We leggen u op een draagbaar en stoppen u in bed. Alleen hebben we geen draagbaar.’

‘Ginds bij de muur ligt een kapotte braadslee, dat is een mooie draagbaar,’ zei de tweede jongen.

Hij liep erheen en trok het ding uit de struiken. Maar meteen liet hij weer los, want een grote, bruine pad wipte uit de pan en zei boos:

‘Zeg, zeg, wat zijn dat voor manieren, zie je niet dat ik hier lig te slapen? Kun je niet kloppen?’

De jongen klopte tegen de braadslee en maakte beleefd zijn excuus.

‘Goed, goed, maar vergeet het de volgende keer niet en klop netjes aan - goeiemorgen samen!’ zei de pad, en hij sprong weg.

‘Waar blijft die draagbaar nou, jullie rekels?’ gromde de kater.

Je kon zien dat hij zich wat beter voelde, hij begon alweer te schelden. ‘Stil maar, dadelijk is het zo ver, kalm aan,’ zeiden de jongens, en ze legden hem voorzichtig op de braadslee.

‘Langzaam trekken!’ commandeerde de kater, en de jongens trokken en duwden de slee vooruit.

‘Niet díe kant uit - dáárheen - naar de dikke spar!’ En de jongens

sleepten hem naar de spar. ‘En nou terug naar de kabouter!’ En de jongens trokken hem naar de kabouter. ‘En nou naar de ijzeren deur!’

De jongens bleven staan.

‘U laat ons maar met u rondzeulen, u bent helemaal niet ziek, is 't wel?’ vroegen ze argwanend.

‘Niet ziek, ik...? Ik ben vreselijk ziek!’ krijste de kater. ‘Breng me naar de kabouter!’

Maar ze brachten hem regelrecht naar zijn matras en kiepten hem uit de braadslee.

‘O, wat een ellende, alles doet me pijn!’ steunde de kater. ‘Wat gaan jullie nu doen?’

‘We gaan u beter maken - we geven u de koortsthermometer.’

En ze stopten een sparappeltje onder zijn poot.

‘Het kietelt!’ kermde de kater. ‘En wat nou?’

‘Nu zullen we uw rotte kies trekken,’ zei een van de jongens, en hij zette een brilletje van paardebloemestelen op zijn neus.

‘En dan bijt ik!’ dreigde de kater.

‘Nee meneer de kater, dat moet u niet doen, we doen alleen maar net alsòf we uw kies trekken.’

‘En ik doe net alsof ik jullie bijt!’ antwoordde de kater bedaard.

De jongens dachten na.

‘Goed, dan maken we een compres voor om uw hoofd,’ en ze wikkelden zijn kop in klitteblaren.

‘Doet het pijn?’ vroegen ze belangstellend.

‘Zo'n pijijijijijijijijn!’ kermde de kater weer.

Nu legden ze nog meer sparappels, de lege doosjes van de muizen en de kreeften en een paar oude lappen op zijn kop. ‘Pijn - pijijn - pijijijn!’ brulde de kater, en ten einde raad trokken de jongens de braadslee over hem heen, tot de kater stil werd.

‘Hij voelt zich zeker wat beter - hij jammert niet meer,’ zei de eerste jongen.

‘Hij heeft de thermometer nog - laten we eens kijken hoe hoog de thermometer staat!’ En ze trokken de sparappel onder zijn poot uit. ‘Het gaat erg slecht met u - u hebt 85 × 16:25 = 196 graden koorts, u moet een drankje innemen.’

En ze plukten kamille, die in de buurt van de kabouter groeide. De kater stak zijn kop uit de braadslee.

‘Bloemen eet ik niet, ik ben een vleeseter en geen bloemeneter!’

De kater wou opscheppen, dat hij nog wel iets uit zijn schooldagen onthouden had, maar hij bracht er niet veel van terecht: een dier dat geen vlees eet, noem je een ‘planteneter’ en de naam bloemeneter bestaat niet eens!

‘Dan geven we u onze kreeft,’ zeiden de jongens hulpvaardig. ‘Dat is vlees,’ en ze stopten de chocoladekreeft met zilverpapier en al in de bek van de kater.

‘Neeeeeeeee!’ jammerde de kater. ‘Ik hou niet van kreeften! En ik hou ook niet van muizen. O ja, toch! Ik hou van gewóne muizen. Ik voel me zo ziek!’

Toen lieten de jongens hem maar met rust.

‘Hij moet slapen en hij valt het vlugste in slaap als hij ons een sprookje vertelt. Wij vallen ook altijd gauw in slaap als iemand ons sprookjes vertelt. Vertelt u maar, we zullen heel stil zitten.’

‘Ik vertel niks,’ zei de kater woedend. ‘Ik ben ziek en ik ken geen sprookjes - alleen spookgeschiedenissen. Vertellen jullie jezelf maar wat.’

‘Met u valt helemaal niet te spelen,’ zeiden de jongens beledigd. ‘U bent een dooie diender, nou weet u het!’

En ze zwegen. De kater was kwaad dat hij voor een dooie diender uitgemaakt werd. Hij was kwaad, maar hij schaamde zich ook een beetje en daarom begroef hij zijn kop in de matras en deed of hij sliep. En de jongens hadden er spijt van, dat ze hem voor een dooie diender uitgescholden hadden; hij was immers ziek. Ze wisten niet, wat ze er mee aan moesten en daarom deden ze ook maar of ze sliepen. Het leek wel, of de hele tuin in slaap was: de bomen ruisten niet, de bijen zoemden niet en de vogels zongen niet - alleen de zon stond fel te branden, want het liep tegen de middag. Het was zo stil, dat je de stilte haast kon horen. Maar onder de oude vlierboom, in de buurt van de kater, was heerlijke, koele schaduw en de jongens waren werkelijk bijna ingeslapen, toen ze opeens een vreemd kraakstemmetje hoorden, net alsof een krekel in het gras een redevoering begon af te steken.

‘Als de jongelui een verhaal willen horen, zou ik misschien wel iets kunnen vertellen.’

‘Ons best,’ bromden de jongens half slapend.

‘Grrrrrr,’ snurkte de kater.

‘Het is een zeer spannend verhaal - en waar gebeurd is het ook, jongeheren, je kunt het geloven of niet. Wordt er naar me geluisterd?’

‘Natuurlijk,’ fluisterden de jongens met hun ogen dicht.

‘Grrrrrrrr,’ snurkte de kater.

‘Sta me toe, dat ik dan maar meteen begin,’ zei het stemmetje deftig - het stemmetje van de tuinkabouter waar ze geen van allen meer naar keken.

‘Het verhaal gaat over een walvis - hij woont ook in de tuin en geen mens behalve ik weet iets van hem af. Ik ben hier al heel, heel lang en toen ik kwam, waren de bomen daarginds nog kleine struikjes. De hele tuin was vol bloembedden. In die dagen...’

En de kabouter begon met de geschiedenis van de walvis, maar de jongens hoorden het niet en de kater ook niet, want ze sliepen allemaal. Alleen van het eerste stukje hadden ze iets opgevangen, bleek later. Maar daarover hoor je straks meer.

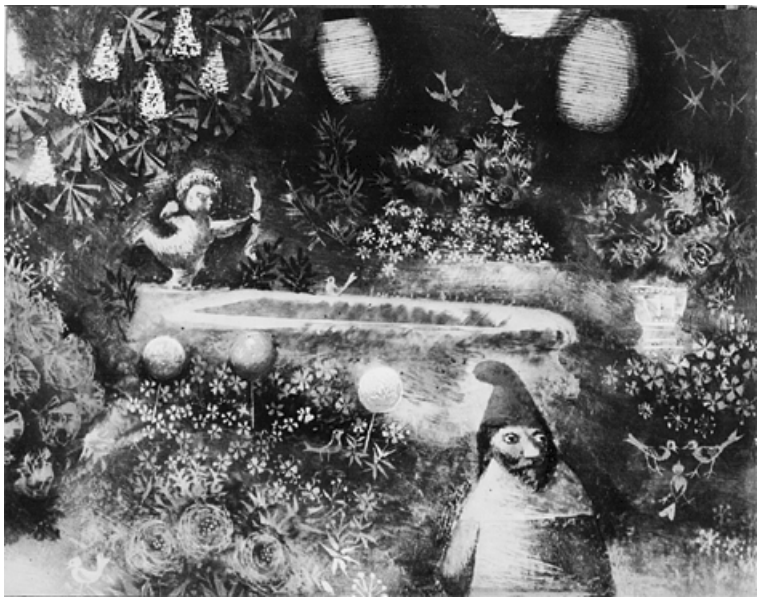

[IV]

‘**H**et gebeurde vele, vele jaren geleden, tientallen jaren kan ik gerust zeggen en de tuin stond nog boordevol bloemen en planten. 's Avonds brandden er lampions en de jasmijnen verspreidden een heerlijke geur. Ergens onder de dikke, donkere bomen werd dan altijd wel zachte muziek gespeeld.’

Nu moet je weten, dat de tuinkabouter werkelijk al erg lang daar had gestaan en hij had leren spreken van de mensen die toen door de laantjes dwaalden. Daarom gebruikte hij in zijn verhaal wel eens woorden en zinnen die in onze oren erg ouderwets klinken - maar hij was het nu eenmaal zo gewend - hij zou het niet anders kunnen. In onze tijd spreekt eigenlijk niemand meer zo.

‘In het huis woonde in die dagen een oude heer en die oude heer bracht, omdat hij zo vreselijk eenzaam was, in een sierlijk flesje een alleraardigst visje mee. Het visje was niet groter dan mijn pink. De oude heer gaf het de lekkerste dingen te eten en het visje groeide en groeide. Toen er in het flesje niet genoeg ruimte meer voor hem was, zei de oude heer tegen zichzelf:

‘Warempel, ik denk, dat ik een karpertje in mijn flesje heb, ja, dat zal het zeker zijn, een karpertje!’

En hij deed het visje in de lavabo (zo noemden ze in die tijd een waskom) en zijn handen wies hij toen maar in de grote, porseleinen badkuip, want in zijn waskom woonde het visje.

Ons lieve visje groeide en groeide - het at al zijn kostelijk voedsel tot de laatste kruimel op en alras was ook de lavabo te klein voor hem geworden.

‘Een snoekje had ik in mijn lavabo!’ juichte de oude heer, en hij liet het visje los in zijn witporseleinen badkuip.

Nu kon hij weliswaar geen bad meer nemen, maar voortaan wèl zijn handen weer wassen in de waskom. En dat hij zijn witporseleinen kuip niet kon gebruiken, verdroot de oude heer niet erg, want in zijn dagen hadden de mensen het toch niet bepaald op baden begrepen.

Ons dierbare visje woog inmiddels al tweeëndertig pond en verorberde elke dag een grote schaal vol van het voer waar hij zo van groeide. Tot mijn spijt heeft niemand me kunnen vertellen wat het voor voedsel was - anders was ik misschien ook gegroeid en een reus geworden in plaats van een tuinkabouter.’

En hij vervolgde zijn verhaal.

‘Een snoek kan het ook niet zijn,’ mijmerde de oude heer. ‘Een meerval dan wellicht?’

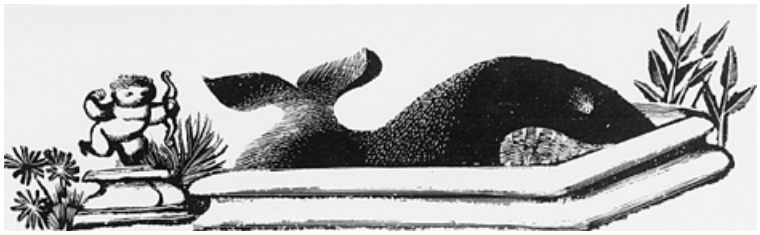

En hij bracht zijn visje naar het waterbassin in de tuin. Aan de rand van het bassin stond een guitige, kleine, stenen Amor en speelde ruitertje op een dartel dolfijntje. (Kun je al die moeilijke woorden nog begrijpen? Vroeger spraken de mensen heus zo!) Onze voorspoedige meerval voelde zich in het bassin als een vis in het water en dat was helemaal geen wonder, want dat was hij dan ook. Hij groeide en groeide en de oude heer voederde en voederde - hij bracht nu iedere keer een hele emmer voedsel mee en hij droomde en mijmerde wat hij toch wel voor een vis in zijn vijver herbergde.

'Ik geloof niet dat het een meervalletje is - het zal wel iets véél ergers wezen!' snikte hij soms.

Het hele bassin was vol van die ene vis en hij had alweer zo weinig ruimte, dat hij balsturig om zich heen blies en met zijn staart door het water zwiepte. En daardoor kwam op een kwade dag de stenen Amor heel treurig aan zijn einde - de vergramde vis raakte hem met zijn venijnige vinnen, Amor tuimelde van zijn voetstuk en viel in zijn volle lengte in het groene gras en daar is hij blijven liggen tot nu toe.

Toen nam de oude heer, die nu altijd bitter weende van verdriet om zijn visje een kloek besluit. Hij liet een paar werklieden komen en met grote ijver en behulp van hefbomen, takels en hevels brachten ze de vis over naar de grote vijver aan het achtereinde van de tuin.

Jullie zien het: onze tuin is zeer interessant en bovendien de bewaarder van een geheim. Aan de kant van de muur is hij heel breed, maar naar achteren toe wordt hij steeds smaller tot hij eindigt bij een vlierboom. Wie door het kreupelhout zou kruipen tot aan de vlierboom, zou opeens een groot meer voor zich zien liggen. Dat meer is gevuld met water en met walvis, voornamelijk met walvis, want niet meer of minder dan een walvis groeide uit het sierlijke, kleine visje.

De oude heer dacht hij zichzelf dat het er wel erg eenzaam voor hem zou zijn en daarom liet hij hem voor honderd jaar vooruit abonneren op een heleboel kranten en tijdschriften die al bestonden, en voor alle zekerheid ook maar vast op enkele, die toen nog niet uitgegeven werden. En zodra de oude heer overtuigd was, dat zijn walvis zich tenminste nooit zou vervelen, ging hij voorgoed weg.

Nu krijgt de walvis Elsevier en de Groene en Panorama, het Handelsblad en de Nieuwe Rotterdammer, Kris Kras, de Vrouw en haar Huis en nog een heleboel meer, waarvan ik de namen vergeten ben.

En de walvis lag daar maar en las en las en nu weet hij alles, werkelijk absoluut alles. Hij weet hoeveel graankorreltjes men op elkaar zou moeten stapelen om op de maan te komen - hij weet hoe men een kalf met de fles groot kan brengen en kruiswoordraadsels oplossen kan hij ook. Alleen vergat de oude heer, hem een potlood

te geven waarmee hij de letters kon invullen en daarom onthoudt hij alles en kan de moeilijkste kruiswoordraadsels uit zijn hoofd oplossen.

Toen hij 286 320 ton tijdschriften van a tot z had gelezen, begon hij last van zijn ogen te krijgen en de letters dubbel te zien en hij bestelde een bril. Nu leest hij met vier ogen, want een slotenmaker uit de buurt maakte een bril voor hem van een oude fiets. Om iets terug te doen, leerde de walvis hem hoe hij op een vlugge manier kogeltjes kon maken voor de driewielers van kleine jongens. Hij legde de man ook de werking van een rotatiemotor met luchtkoeling uit, maar toen

had de slotenmaker er genoeg van. De walvis las verder en stapelde wat hij gelezen had in zijn hersens op.

De kranten en tijdschriften die hij uit had, kwamen in hoge bergen, keurig gerangschikt naar nummer en jaargang langs de oever van het meer te liggen en daar liggen ze nu nog...'

De kabouter hield op en wachtte af, wat de jongens wel van zijn verhaal zouden zeggen. Maar ze zeiden niets, want ze sliepen - en de kater sliep ook. Toen was de kabouter beledigd en sprak geen woord meer. En ook dàt had gevolgen; je zult het later wel merken - wacht maar af!

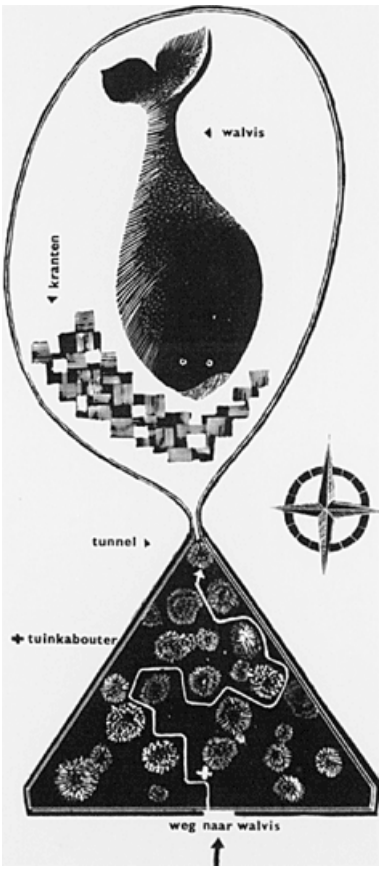

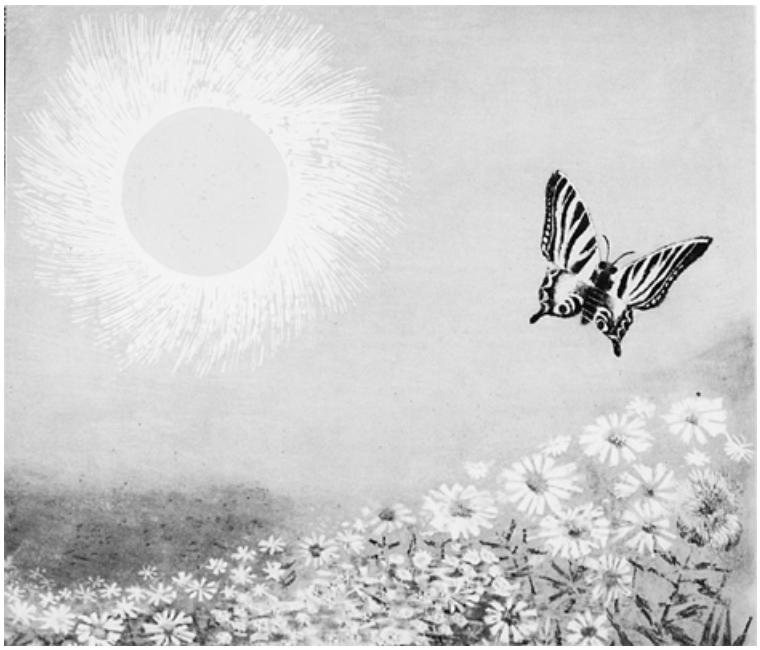

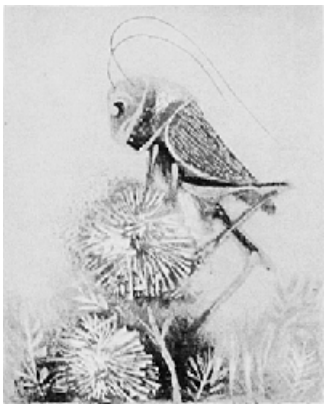

[V]

*M*orgen beginnen de proefwerken voor onze rapporten,' zeiden de jongens bedrukt tegen elkaar, en ze stapten met ernstige gezichten door de bloeiende wei. Het was middag, sprinkhanen wipten telkens uit het gras omhoog en het was heel warm.

'Wat zullen we in onze rikketik zitten,' dacht de jongen met de zomersproeten.

‘Dat doe ik nu al,’ zei de tweede.

‘Zijn jullie benauwd?’ vroeg de kleinste aan de anderen.

‘Nou en of!’ antwoordden ze alle vier.

‘Ik ook,’ bekende de kleinste benepen.

‘Weet jij ook helemaal niks meer?’

‘Ja, ik wéét wel alles, maar ik weet niet, wàt ik allemaal weet, dat is het hem,’ zei de kleinste.

‘Zo gaat het ons ook,’ riepen de anderen. ‘We weten wel alles, maar we weten niet wàt we weten.’

‘Als iemand ons maar eens wat vroeg, dan wisten we tenminste wat we weten en dan waren we een heel eind verder.’

‘Maar niemand kan ons helpen - zelfs de olifanten niet. De olifanten weten niet eens wat wij wèl weten.’

‘Jongens, ik weet wat!’ De kleinste kreeg een ingeving. ‘De olifanten kunnen ons dan misschien niet helpen, maar ik heb laatst gedroomd, dat de tuinkabouter het over een walvis of zoiets had - en die wist volgens hem àlles.’

‘Hé, wij hebben ook gedroomd dat hij iets over een walvis zei - hoe ging jouw droom verder?’ vroegen ze aan de kleinste.

‘Nou, die walvis woont in het meer, zei de kabouter. En hij weet alles - en wat droomden jullie?’

‘Hetzelfde als jij - dat hij in het meer achter de tuin woont en alles weet.’

‘Dan was het geen echte droom - ga mee naar de tuin, we gaan het de kabouter vragen, misschien is er echt een walvis,’ stelde de kleinste voor.

‘Natuurlijk is hij er echt - we hebben het toch allemaal gedroomd? Hij zal ons vast wel helpen.’

‘Hoera - vooruit, naar de walvis!’

En ze liepen de tuin in, zomaar door de ijzeren deur en ze riepen:

‘Goeiemiddag, goeiemiddag, waar is de walvis?’

De kater had liggen slapen, maar nu schoot hij overeind.

‘Wat is er, wat is er? Komt er een walvis? Hellep - een walvis, hij trekt aan mijn staart!’

En hij sprong op de rug van de tuinkabouter.

‘Ach, er komt helemaal geen walvis aan,’ riepen de jongens. ‘Maar wij willen naar hem toe. Weten jullie niet waar hij is?’

‘Zijn jullie nou mal om mij zo de stuipen op het lijf te jagen,’ bromde de kater. ‘Ik schrok me wild.’

‘Stil maar, we zullen het nooit meer doen, maar waar woont de walvis die alles weet?’ vroegen de jongens.

‘Ga hem zelf maar zoeken, ik ben nog nooit bij hem geweest, ik heb hem niet nodig, ik weet wat ik weet. De kabouter kan het jullie vertellen,’ raffelde de kater giftig in één adem af.

‘Kom dan van zijn rug af - de kabouter kan niet praten als jij boven op hem zit.’

De kater roetsjte naar beneden, kroop in zijn oude matras en sliep meteen weer in. De jongens maakten een keurige buiging voor de kabouter.

‘Goeiemiddag, beste tuinkabouter, waar kunnen we de walvis vinden, die alles, maar dan ook werkelijk *alles* weet? Het gaat om een gewichtige zaak.’

De kabouter zweeg en keek een andere kant uit, hij was nog beledigd omdat ze een paar dagen geleden niet naar hem geluisterd hadden.

Je eigen schuld, dacht hij bij zichzelf. Eerst zitten jullie te slapen en nu sta je met je mond vol tanden. En hij zei niets.

‘Moeten we soms rechtsaf?’ probeerden de jongens hoopvol.

Rechts of links, om het even, dacht de tuinkabouter. Had je maar moeten luisteren toen het je verteld werd. En hij gaf weer geen antwoord.

‘Dus beter linksaf?’ hielden de jongens aan. ‘Of toch naar rechts?’

De kabouter zweeg.

Eerst niet opletten en dan niets weten, zo gaat het in de wereld. Van mij zullen jullie niet wijzer worden!

‘Of gewoon rechtuit?’ vroegen de jongens.

Kun je denken, rechtuit! Daar vind je helemaal niets, zweeg de kabouter.

‘Goed, dan gaan we eerst rechtsaf en dan linksaf en daarna rechtuit, zoals u ons aangeraden hebt,’ besloten de jongens.

Ik heb niemand iets aangeraden. Wie niet naar me wil luisteren, krijgt van mij geen goede raad, zweeg de kabouter met nog meer nadruk.

‘Kom jongens, we gaan, misschien vinden we de walvis.’

Dat zouden jullie wel willen, het lukt je nooit! zweeg de kabouter nu in alle talen.

De jongens splitsten zich. Twee liepen naar rechts langs de muur en twee naar links langs de muur en eentje, de grootste, ging rechtuit.

Misschien had ik hen toch beter een heel klein eindje op weg kunnen helpen, dacht de kabouter. Nu gaan ze helemaal verkeerd en de tuin is zo groot, ze zullen vast verdwalen. Hij had medelijden met hen. De stakkerdjes, peinsde hij. Het waren toch aardige, beleefde jongens. Hij kreeg het er benauwd van. Ik ben veel te hardvochtig geweest, piekerde hij. Nu lopen ze maar te zoeken en misschien zie ik hen nooit terug.

Hij begon droevig in zichzelf te huilen en snikte zachtjes voor zich heen - maar van buiten zag je niets aan hem. Hij mocht dan een stenen kabouter zijn, hij had een goed hart - al was dat vanzelfsprekend ook van steen.

Intussen zochten de jongens hun weg langs de muren en omdat die naar elkaar toekwamen waar de tuin in een punt uitliep (kijk maar op bladzijde 41) waren ze er opeens allemaal tegelijk. Ze stonden voor een dikke vlierstruik.

‘Wat nu, jongens? Een walvis hebben we niet gevonden,’ zei de jongen die rechtuit was gegaan.

Hij had er eigenlijk het eerste moeten zijn, maar hij had onderweg frambozen gezocht en daarom kwam hij op hetzelfde ogenblik als de anderen aan.

‘Weet je nog wat de kater laatst zei, toen we hem zochten?’ herinnerde de kleinste zich. ‘Kijk maar hier, onder de vlier, zei hij - misschien zit de walvis daar wel.’

Op een rijtje kropen ze tussen de takken door en werkelijk: achter de vlierstruik zat een gat in de muur. Het leek net een tunnel en het was er pikdonker. Natuurlijk waren de jongens niet bang. Het ging immers om hun proefwerk - daar waren ze helemaal van vervuld. Voor bang zijn hadden ze geen tijd.

Opeens werd het gat breder, de jongens kropen naar buiten en stonden aan de rand van een groot meer. Maar van water zagen ze eerst nog niets, want welke kant ze ook uitkeken, overal lagen kranten en tijdschriften in hoge bergen opgestapeld. Ze waren netjes genummerd en elke jaargang was met een touwtje bij elkaar gebonden. De walvis was blijkbaar niet alleen knap, maar ook erg ordelievend. (Misschien was hij zelfs wel zo knap geworden omdat hij van orde hield, wie zal het zeggen!)

‘Daar zijn we dan,’ zeiden de jongens. ‘Hier moet hij ergens zitten, zeker achter al die kranten. We gaan hem eerst maar goeiendag zeggen. Hoe zeg je een walvis goeiendag, weten jullie dat?’

‘Nee,’ verzuchtten ze alle vijf. ‘Het zal wel iets heel bijzonders moeten wezen. Je kan toch niet zeggen: ‘Hoi, walvis?’

‘Als we het eens probeerden met “Goede jacht”?’ bedacht de jongen met de zomersproeten.

‘Nee jô, dat zeggen alleen jagers!’

‘Nou, “Goede vangst” dan?’ opperde nummer twee.

‘Ach nee, dat is voor de vissers en vissers vangen vis en walvisvangers vangen wel eens walvis; hij vindt het vast niet prettig als je daar wat over zegt.’

‘In de tijd dat de walvis nog jong was, gaven de heren een handkus aan de dames,’ zei de derde jongen peinzend. ‘Ja, maar een walvis is geen dame en hij heeft geen hand.’

‘Goed, dan kussen we zijn vin.’

‘Ikke niet, hoor, dat is me veel te griezelig,’ protesteerde de jongen met de sproetenneus. ‘Kunnen we hem niet beter direct laten merken dat we weten dat hij alles weet?’

‘Jongens, ik weet wat!’ riep de derde. ‘We zeggen: “Door weten tot wijsheid”, dan begrijpt hij het meteen.’

‘Schitterend! Het lijkt wel een zin uit een leerboek. Maar het klinkt goed, laten we daar maar mee beginnen.’

‘Wat hoor ik toch de hele tijd voor een lawaai?’ vroeg een wonderlijke stem van achter de krantenmuur. ‘Ik heb er last van bij het lezen, het stoort me,’ klonk het even later.

De stem was niet hoog en niet laag, niet hard en niet zacht - het was net, alsof een geit met een muizestem sprak, of een muis met die van een nijlpaard - je kon eigenlijk niet precies zeggen, waar het nu het meest op leek. Misschien op een muis, die onder in een diepe ton probeert te blaten - zoiets.

‘Daar heb je 'm!’ fluisterden de jongens, en ze zeiden:

‘Door weten tot wijsheid!’

‘Door weten tot wijsheid!’

‘Door weten tot wijsheid!’

‘Door weten tot wijsheid!’

‘Door weten tot wijsheid!’

omdat ze met hun vijven waren. Maar ze zeiden het wel allemaal tegelijk.

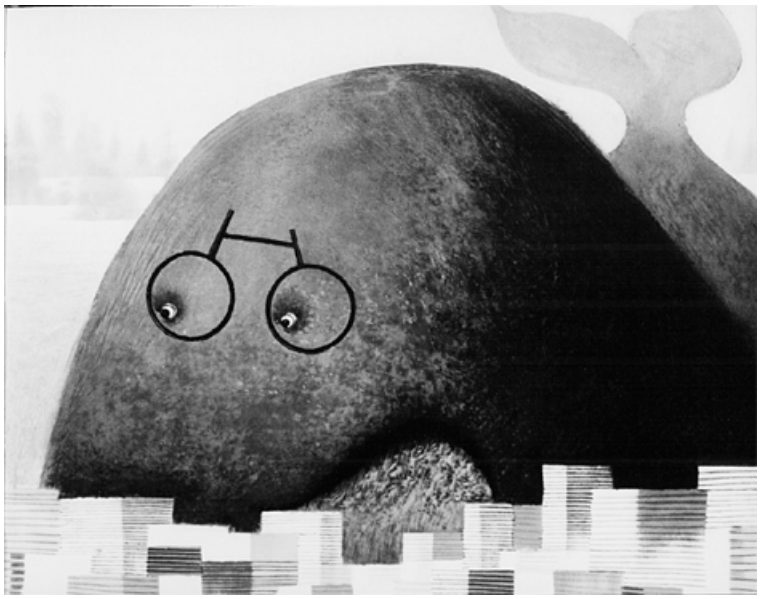

‘Salem aleikum!’ antwoordde de walvis beleefd in het Arabisch. ‘Wat kan ik voor jullie doen - al kan ik jullie dan niet zien?’

‘Wij zijn het, meneer de walvis, we zijn vijf jongens en we wilden graag dat u ons wat vragen stelde.’

‘Horen doe ik jullie wel, maar zien nog steeds niet,’ neusde de walvis. ‘Schuif die twintig jaargangen van het Handelsblad maar wat opzij en de stapel Eigen Haard nummers van 1869 tot 1900. Dan hoef je alleen nog De Vrouw en haar Huis van 1933 een eindje weg te zetten, ja, die zijn het - er moeten er dertien liggen, want het januarinummer kreeg ik dubbel. Dat is dus

$$20 \times 310 \pm 31 \times 12 \pm 13 = 6585,’$$

rekende de walvis in een ommezien uit.

‘Fantastisch!’ zuchtten de jongens bewonderend, en ze begonnen de kranten op te ruimen.

Vlak voor hen dook de kop van een reusachtige, grijsgroene walvis op. Voor zijn kleine, zwarte oogjes droeg hij een grote bril. Je kon helemaal nergens aan zien, dat die bril eens een fiets was geweest; er zat geen stuur meer aan en ook geen bel.

Heel in de verte zwom het puntje van de walvissestaart, daarachter schemerden blauwgroen de bomen van een bos en verder zag je niets dan water.

‘Waarmee kan ik u van dienst zijn, heren?’ vroeg de walvis heel beleefd. Hij had niet helemaal begrepen dat hij schooljongens voor zich had en door de sterke glazen in zijn bril leken ze ook groter dan ze waren. ‘Wat had u van me willen horen?’ vroeg hij nog eens.

‘Wilt u ons een paar heel moeilijke dingen vragen?’ zeiden de jongens gauw. ‘We krijgen een paar proefwerken, ziet u, en zaterdag worden de rapporten uitgedeeld.’

‘Wat weten jullie dan niet?’ vroeg de walvis belangstellend.

‘We weten dat we alles weten, maar we weten niet wat,’ zeiden de jongens.

‘Merkwaardig!’ zei de walvis verbaasd. ‘Ik begrijp er niet veel van - leg het me eens duidelijk uit.’

‘Natuurlijk - dat is niet zo moeilijk,’ zeiden de jongens. ‘Zoals gezegd weten we wel het een en ander - we weten zelfs aardig wat - misschien weten we wel àlles, maar we weten niet wàt we weten, weet u.’

‘Ik weet het,’ zei de walvis die alles wist. ‘Zoiets bedoelde de Griekse wijsgeer-van-lang-voor-onze-jaartelling ook toen hij zei: “Ik weet, dat ik niets weet.” Ik heb eens een kruiswoordraadsel opgelost in de Haagse Post van het jaar 1929 - we hadden toen de 26ste jaargang en het stond in het kerstnummer op bladzijde 15 onderaan links. Als je alles goed had ingevuld, stond er in het midden te lezen: Ik weet, dat ik niets weet.’

‘Nou, we zijn het wel zowat met die ouwe geleerde eens,’ zeiden de jongens. ‘Alleen weten wij juist dat we àlles weten - we hebben namelijk op school altijd goed opgelet.’

‘Daar hebben jullie verstandig aan gedaan - maar waarvan weet je dan niet goed dat je het weet?’

‘Nou... een paar dingetjes van natuurlijke historie misschien niet,’ zeiden de jongens na even te hebben nagedacht.

‘Goed, let op, mijn vraag is: Hoeveel graankorrels moet je op elkaar leggen om bij de maan te komen?’

‘Dat hebben we nog niet gehad - en het heeft ook niks met natte his te maken!’

‘389.395.222.189 tarwekorrels en 389.396.285.938 roggekorrels; gek, dat jullie zoiets niet wisten - iedereen die Panorama leest, moet daarvan toch op de hoogte zijn. Het stond in nummer 43 van de dertiende jaargang, bovenaan op bladzijde 39. En waarom zou die vraag niets met natuurlijke historie te maken hebben? Tarwe en rogge groeien

toch allebei in de natuur? En de natuur is onze moeder, daar bestaat zelfs een mooi gedicht over van Johan Frederik Kostverloren: Moeder Natuur. Zoek het maar op in het tijdschrift Gezonder Leven, jaargang 1, nummer 1, bladzij 1. Na dat eerste nummer is er nooit meer een uitgekomen, maar daarom hoef je nog niet aan moeder natuur en de natuurlijke historie te twijfelen.'

'Neemt u ons niet kwalijk,' stotterden de jongens, die er geen touw aan vast konden knopen. 'Zo hadden we het niet bedoeld - u had het over de maan en daarom vonden we het meer op sterrenkunde lijken.'

'Nu maken jullie wéér een fout,' zei de walvis. 'De wetenschap der sterrenkunde houdt zich bezig met de beweging der hemellichamen. In het midden van de hemel bevindt zich de Melkweg. Melk krijgen we van de...? Van de koe. De koe is een...? Juist, een rund. Het gaat hier dus om de zogenaamde runderkunde en die heeft met de sterren niets te maken. Het tweede deel van Melkweg is "weg". Wat voor een weg, kunnen we vragen: een straatweg of een spoorweg? In elk geval hoort "weg" bij "verkeer" en verkeer zijn treinen en vliegtuigen en auto's en die zorgen weer, dat wij de melk in onze steden krijgen. En wie levert de melk aan huis af? De melkboer. Het gaat hier dus om een tak van wetenschap, die runderkunde voor melkboeren genoemd wordt. Hebben jullie het begrepen, of moet ik het nader verklaren?'

'Nee, we begrijpen er nu alles van!' zeiden de jongens helemaal in de war. 'Kunt u ons nog meer leren?'

'O ja, er zijn duizenden dingen waar een beschaafde walvis van op de hoogte moet zijn, dit bijvoorbeeld:

> Palsa dnikje, palsa,
> braaduiten ploot nee pascha,
> nee pascha emt tweti joevtes
> tda krindt nizj kelm oz joetzes.

Weten jullie wat dat is? Een heel oud kinderliedje, waarvan de letters door elkaar geschud zijn. Ik heb het zelf gemaakt,'

voegde hij er achteloos aan toe, ‘toevallig, toen ik eens met een zinsontleding bezig was. Meestal zingen ze het zo:

> Slaap kindje, slaap,
> daarbuiten loopt een schaap,

maar dan is het lang niet zo spannend. Ik kan ook achterstevoren lezen, kijk maar:

> Teilv ellens nee nav reveo ed naa.

Dat doe ik dikwijls als ik me verveel - van gewoon lezen word je op de duur zo suf, hè? Zo is het veel leerzamer.’

‘Maar wat wordt u er nou wijzer van?’ wilden de jongens weten.

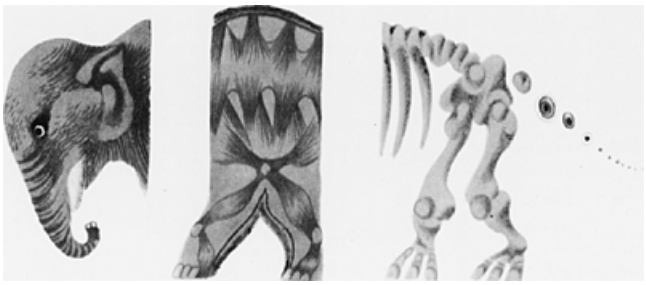

‘Wijzer van?’ vroeg de walvis beledigd. ‘Moet ik dan nòg wijzer worden? Ik heb tonnen en tonnen kranten en tijdschriften uitgespeld en alles wat daarin stond, zit nu in mijn hoofd - en dan vragen jullie nog, wat ik er wijzer van word, als ik om weer eens wat anders te doen van achteren naar voren lees? Of binnenstebuiten. Jullie zijn een stel wonderlijke jongens. Je weet natuurlijk ook niet eens het verschil tussen “lucht” en “zucht”? Je denkt dat lucht lucht is en zucht zucht, maar een zucht kan ook lucht zijn en lucht een zucht. Allemaal kleinigheden, maar je weet ze ondertussen toch niet. Sjonge sjonge, jullie zullen het met die proefwerken zwaar te verduren krijgen. Om te beginnen heb je niet voldoende opgelet en verder heb je veel te weinig kranten gelezen.’

‘Laten we maar teruggaan!’ zeiden de jongens zachtjes tegen elkaar, en verslagen liepen ze voetje voor voetje achteruit naar de muur.

‘Hela - hela, ik moet jullie nog van alles overhoren! Weten jullie waaruit de olifant bestaat? De olifant bestaat uit vlees, beenderen en Nog Wat. Het vlees, de beenderen en Nog Wat bestaan uit cellen, de cellen bestaan uit atomen en atomen bestaan uit? Waaruit? Uit pro-pro-proost, gezondheid! Hé, nou zijn ze opeens weg! Jongens, waar zitten jullie? Hé, luister eens!’ riep de wijze walvis.

Maar de jongens waren al door het gat en hoorden achter zich nog het schrille geluid van de walvis:

‘Hoeveel haren zou je nodig hebben om een vlecht te maken waarmee je de Eiffeltoren op kon tillen?’

Toen stonden de jongens weer in de tuin en ze holden zo hard ze konden om niet door de geleerdheid van de walvis te worden ingehaald.

‘Dat beest is sta...,’ hijgde de jongen met de zomersproeten.

‘Niet zeggen - niet zeggen!’ vielen de anderen hem in de rede.

‘Je wou iets onbeleefds zeggen en dat hoort niet.’

‘En schobbejakken, hebben jullie hem gevonden?’ vroeg de kater, en hij stak zijn kop uit de matras.

‘Ja, hobbezak, dat hebben we,’ antwoordden de verbouwereerde jongens verstrooid. Ze hadden eigenlijk iets heel anders willen zeggen, maar de walvis had hen helemaal van streek gemaakt.

‘Wel wel, daar heb je hen weer,’ zei de tuinkabouter zachtjes. ‘Nu heb ik voor niets zoveel tranen vergoten en me zoveel zorgen gemaakt!’

En opnieuw liepen zijn ogen vol, maar nu huilde hij om zichzelf. Alleen was er niemand die iets van zijn verdriet merkte.

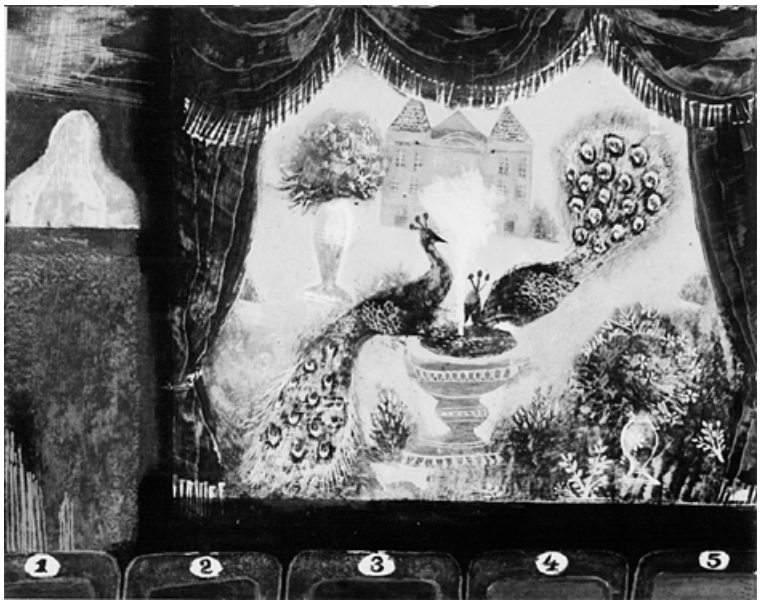
1
2
3
4
5

[VI]

*V*rijdags kregen de jongens hun rapporten - ze hadden zich een dag vergist. Hun cijfers waren goed, er waren maar negen tweeën bij en dat is voor vijf jongens samen niet zo veel. Er stond ook een drie voor zingen op, maar die telden ze niet mee. En nu zaten ze in de grote, lege ton in de tuin en praatten.

‘We gaan zaterdagmiddag naar de schouwburg. Weten jullie wat er te doen is?’

‘Nee,’ zeiden de anderen, ‘maar bij ons wordt er ook zoiets gezegd.’

‘Leuk, dan gaan we met ons allen - jammer dat we niet weten wat we te zien krijgen. We zouden het in de krant kunnen nakijken.’

‘In de krant staat niks,’ zei de derde jongen.

‘Wat bedoel je met niks? De walvis zei toch: “Jongens, in de krant kun je alles vinden en daarom weet ik alles en alles en alles!”’

‘In de krant staat niks,’ herhaalde de derde. ‘Ik weet het van meneer Stoutjesdijk, die boven ons woont. “Er staat weer geen zinnig woord in die hele krant,” zei meneer Stoutjesdijk laatst, toen ik daar speelde, en hij smeet de krant onder de tafel. En ik heb hem er weer onderuit gehaald - er stond werkelijk geen steek in.’

‘Heb je 'm dan gelezen?’ vroegen de anderen.

‘Nee, toen heb ik er maar een steek van gemáákt, zo een als de soldaten vroeger droegen.’

‘Had je niet moeten doen. Kranten zijn er om gelezen te worden.’

‘Kan wel zijn, maar dan moet er ook instaan waar we zaterdagmiddag heengaan. Hoe komen we daar nou achter, zonder krant?’

‘Een van ons zou er naartoe kunnen gaan om te kijken, het staat altijd aangeplakt op een bord bij de ingang,’ zei de kleinste.

‘Ja, maar dan moet hij met de bus, want het is een heel eind naar de stad. En we hebben geen kaartjes, en ook geen geld!’

‘Zal ik er soms voor jullie heengaan?’ vroeg de vlieg, die op het spongat van de ton zat en alles had gehoord.

Het was nogal een eigenwijze vlieg, zoals die grote, blauwgroene brommers vaak zijn. Zij dacht dat ze overal verstand van had, ze was een echte wijsneus.

‘Dat is niet zo gek bedacht,’ vonden de jongens. ‘Maar hebt u geld voor een kaartje?’

‘Nee, maar ik kan toch vliegen?’

‘Dat zal niet gaan, het is veel te ver. Onze ouders gaan altijd met de bus en die zijn groter dan u.’

‘Dan ga ik met de bus.’

‘En het geld voor een buskaartje?’

‘Een vlieg heeft geen kaartje nodig,’ beweerde de vlieg. ‘En geen geld ook. Een neef van me woonde in de stad en hij heeft nooit een cent bezeten. Overigens is hij opgegeten door een zwaluw, maar dat was zijn eigen schuld, waarom moest hij er dan ook op gaan zitten?’

‘Is hij erop gaan zitten?’

‘Ja en nee - er zaten namelijk twee zwaluwen op een telegraafdraad en mijn neef ging op die ene zwaluw zitten en toen pikte de andere hem eraf. En hij lachte er nog om ook.’

‘Hoe weet u dat eigenlijk allemaal? Als uw neef opgegeten werd, kon hij het niet verder vertellen,’ zeiden de jongens ongelovig.

‘Ja, maar mijn tante was erbij - ze zat op die andere zwaluw. Ze schrok zo, dat ze naar beneden viel.’

‘Nou goed, probeert u dan maar naar de stad te komen zonder geld. Maar kunt u lezen, anders kunt u niet eens zien, wat ze zaterdag in de schouwburg spelen?’

‘Of ik lezen kan of niet, jullie gezanik begint me al knap te vervelen,’ bromde de vlieg die een bromvlieg was. ‘Ik wil iemand een plezier doen en die iemand

zit maar te zeuren: Hebt-u-geld? Hebt-u-een-kaartje?
Weet-u-wanneer-er-een-bus-gaat? Dat hoort niet, jongelui. Als ik je een dienst wil bewijzen, neem je het aanbod dankbaar aan en je vraagt niet of ik ook nog kan lezen.’

‘We aanvaarden uw aanbod heel dankbaar en we vragen al niks meer,’ zeiden de jongens maar gauw.

‘Goed, goed,’ bromde de bromvlieg. ‘Hou me nou niet langer op, daar komt mijn bus,’ en ze vloog weg.

En werkelijk kwam de bus net de straat langs de tuin indraaien en bleef bij de halte staan. Er stapten drie mensen in en een vlieg (maar die zagen ze geen van allen).

‘Tot het eindpunt?’ vroeg de chauffeur.

‘Ja,’ zei de vlieg, die op een van de deurkrukken zat.

Maar de chauffeur duwde het kaartje in de hand van een mevrouw.

‘Ook goed hoor, hóu het dan voor mijn part!’ bromde de vlieg boos.

Het leek wel, of niemand haar vertrouwde en daar ergerde ze zich aan. De bus zette zich in beweging, de mensen

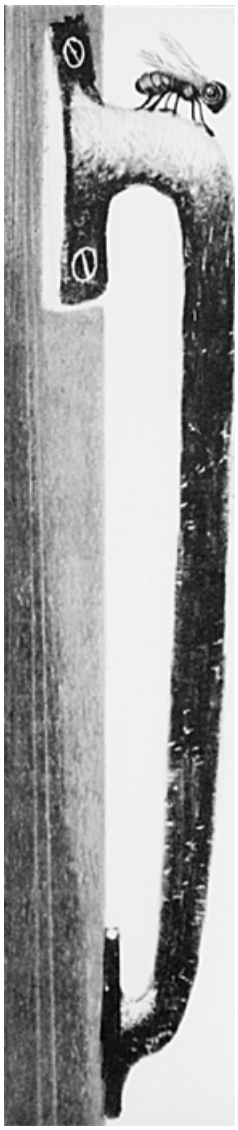

keken stil voor zich uit en de vlieg verveelde zich. Ze ging zitten op de schouder van een oude heer die een boek las.

‘Wat leest u?’ vroeg de vlieg nieuwsgierig, maar de oude heer gaf geen antwoord.

‘Zal wel een fraai hoek wezen als u niet eens durft te zeggen hoe het heet,’ zei de vlieg verongelijkt.

‘Slaat u liever eens om, op de volgende bladzij staat misschien wel een plaatje.’

De oude heer sloeg het blad om, want hij was klaar met lezen en de vlieg kreeg gelijk: er stond een kleurplaat van een huisje met twee kinderen, een jongen en een meisje, en uit een raam van het huisje keek een oude vrouw.

‘Pfff, het verhaal van Hans en Grietje en het peperkoekenhuisje, wat een ouwe koek - dat heb ik wel honderd keer gehoord. Ik begrijp niet waarom u die rommel nog leest,’ zei de vlieg strijdlustig, en ze vloog weg. ‘Ik heb honger, heeft iemand soms wat voor me te eten?’ vroeg ze, en ze keek om zich heen. ‘Zeg, wat heb jij daar voor lekkers?’

Ze streek neer op de jasknoop van een jongen, die uit een zakje zat te snoepen. De jongen stak net de laatste kruimels in zijn mond en begon aan een zak kersen.

‘Kersen vind ik niks aan,’ zei de vlieg. ‘Daar heb ik er vanmorgen al zo veel van gehad, heb je niks beters?’

De jongen had nog een boterham met worst en een boterham met jam, een reep chocola en een hard gekookt ei en al die heerlijkheden spoelde hij met koffie door zijn keel. De vlieg wond zich op.

‘Jakkes, wat een akelige dingen eet jij. Heb je nou niks anders?’

De mensen in de bus zaten de jongen al hoofdschuddend aan te kijken; ze vonden dat hij erg veel at.

‘Heb je geen stuk taart, of zoiets?’

En daar haalde de jongen werkelijk een doosje van de banketbakker tevoorschijn en hij hapte fors in een mokkapunt.

‘Hèhè, eindelijk,’ zei de vlieg, en ze zat al in de mokka. De jongen nam daar net zijn volgende hap en de vlieg kon nog op het nippertje ontsnappen.

‘Jij bent ook een mooie!’ riep ze woedend. ‘En wat zit je verschrikkelijk te schrokken, hollebollegijs! Zo meteen word je nog misselijk!’

En daar had je het al - ze was nog niet goed en wel uitgesproken, of de jongen werd wit om de neus.

‘Stop, chauffeur, stop! Ik heb een vlieg ingeslikt!’

Het was natuurlijk niet zo - hij had het maar verzonnen om niet uitgelachen te worden. Maar de mensen in de bus lachten tòch al. De bus bleef staan, de jongen stapte uit en kwam een poosje later terug. Nu was hij zo rood als een kreeft - waarschijnlijk omdat hij zich schaamde.

‘Waarom blijven we zo lang stilstaan, ik heb haast, vooruit - doorrijden! Ik zal zelf maar eens achter het stuur kruipen,’ bromde de vlieg, en ze streek neer op de pet van de chauffeur.

‘Vlugger, man - vlugger - ik heb niet veel tijd meer,’ mopperde ze ongeduldig, en ze kreeg haar zin, want de bus begon harder te rijden. ‘Mooi zo. En nou rechtsaf.’ Daar zwenkte de bus zowaar naar rechts. ‘Links!’ commandeerde de vlieg, en de bus draaide links een laan in. ‘Nou tot het bos daarginds.’ Gehoorzaam reed de bus naar het bos. ‘Zo is het beter - als ik me er niet mee bemoeide, kwamen we nooit waar we wezen moeten. Daar is de stad al. Nu rechtsaf - linksaf - nog eens linksaf - rechts - we zijn er, sta maar stil. Dat grote gebouw zal de schouwburg wel zijn. Hé chauffeur, stilstaan zei ik toch! We zijn er - hé, wat doe je nou? Stop eens, ik moet hier zijn. Stòòòòòp!’

Een eindje voorbij de schouwburg bleef de bus bij de halte staan.

‘Waarom blijf je niet stilstaan als ik het zeg? Je bent een onhebbelijke bus!’

Maar de andere mensen moesten er blijkbaar juist daar uit. Ze waren tenminste niet boos op de bus. Ze zeiden:

‘Dankjewel chauffeur, en goeiemiddag!’

De vlieg zei niet dankjewel. Ze vloog nijdig het raam uit - recht op de schouwburg af.

‘Hier hangt het aanplakbiljet, maar wat staat erop? Wat is dat in vredesnaam allemaal voor nonsens? Hoe kan ik dàt nou lezen - overigens kàn ik niet eens lezen!’

Ze maakte zich ontzettend kwaad en kroop brommend over alle letters. Maar ze had het net zo goed kunnen laken, want ze schoot er niets mee op. Vijf keer wandelde ze van boven naar beneden en toen was ze nog even wijs als in het begin.

‘Ik schei er mee uit, ik ga naar huis!’ besloot ze.

En ze ging op het haltepaaltje van de bus zitten en wachtte. ‘Waar zit die bus nou weer? Ik wil naar huis, ik heb haast. Waarom komt hij niet dadelijk, hij ziet toch dat ik wacht? Weet je wat, ik ga voor straf niet mee terug, dan heeft de bus zijn verdiende loon,’ zei de vlieg haatdragend, en ze ging op een reclamebord van een voorbijrijdende tram zitten.

‘Dat zal ik je betaald zetten, onbetrouwbare bus!’ zei de vlieg in zichzelf.

De tram begon harder te rijden en het reclamebord zwaaide heen en weer.

‘Wat moet dat, hé zeg, niet zo schudden, ik word duizelig!’

Maar de tram ging door een bocht en schommelde nog veel harder en de vlieg ging heen en weer alsof ze echt op een schommel zat. ‘Hou toch op!’ riep de vlieg. ‘Nou is het heus wel genoeg geweest, doe het maar wat kalmer aan, ik ben zo duizelig als ik weet niet wat.’ Het hielp niets - de tram bléef zwaaien en bonkte over de rails. ‘Met jou kan ik ook al niet meerijden!’ De vlieg liet zich los, vloog naar de kant en botste tegen een boom. ‘Nou zoek ik wat rustigers uit,’ bedacht ze, en ze ging op het oor van een paard, dat op zijn dooie gemak een melkwagen trok, zitten. Het paard was een bedaard beest en het liet zich door de vlieg niet van zijn stuk brengen.

‘Loop je altijd zo langzaam?’ vroeg de vlieg uitdagend. ‘Vort maar, rechtsaf en een beetje kwieket als het kan. En dan linksom...’

Maar hoe had ze het nu? Het paard liep kalmpjes verder en trok zich van haar gecommandeer niets aan.

‘Ben je doof?’ informeerde de vlieg geërgerd. Ze kroop in het oor van het paard en brulde: ‘Vlugger, zei ik!’

Het paard schudde zijn oor heen en weer en als een raket schoot de brutale vlieg naar buiten en bleef beduusd een paar minuten op de boodschappentas van een voorbijwandelende mevrouw liggen.

‘Zo kom ik nooit verder, ik zal de trein moeten nemen. Ik weet best hoe die er uitziet: hij is zwart en er komt rook uit. Vooraan loopt de locomotief, maar daar ga ik niet op zitten, ik zoek wel een van de wagons uit.’ Ze vloog naar een boom aan de rand van de straat en wachtte. ‘Daar komt hij!’ riep ze blij, want er kwam met een vaart iets zwarts aansuizen. ‘Het is zwart en het rookt - ik spring erop!’

Onze vlieg verbeeldde zich wel heel wat, maar ze had nog nooit een echte trein gezien en ze wist dus niet, dat het zwarte ding dat zij ervoor aanzag eigenlijk een schoorsteenveger was, die op zijn fiets naar zijn werk reed en een

sigaretje rookte. Ze ging boven op een van de bezems zitten, die de schoorsteenveger in een zak op zijn rug droeg en ze slaakte een diepe zucht van verlichting. ‘Eindelijk - de trein nemen is toch het allerbeste, ik heb het altijd wel gezegd! Nu zijn we gauw thuis.’

Maar ze vergiste zich. De schoorsteenveger was bij het huis gekomen waar hij aan het werk moest; hij klom op het dak en porde zijn bezem met vlieg en al door de schoorsteen.

‘Zeg eens, ben je nou helemaal gek geworden, trein? Ik *stik! Stop*!’ gilde de vlieg.

Maar toen er verder niets meer gebeurde, krabbelde ze uit het roet tevoorschijn en zei bij zichzelf:

‘Dat was beslist een tunnel. Treinen rijden immers vaak door tunnels.’ En ze kroop door het kacheldeurtje de kamer in.

‘Hé, wat merkwaardig, deze trein rijdt tot in de kamer, daar had ik nog nooit van gehoord. Kijk eens, daarginds is het raam.’

Maar de vlieg kon er niet uitvliegen, want ze zat van top tot teen onder het roet. Daarom kroop ze maar naar het raam toe en keek naar buiten.

‘Wel heb ik van mijn leven! Ik ben thuis!’ ontdekte ze tot haar vreugde.

Onder het raam liep de weg, daarachter stonden struiken, dan kwam er een grasveldje en de tuinmuur en achter de muur zag ze de ton en daarin zaten vijf jongens druk met elkaar te redeneren.

‘Onze vlieg zien we vast en zeker niet terug, zonder geld kom je niet naar de stad, dat lukt geen mens,’ zei de een.

‘Jammer, het was zo'n mooie vlieg, ik had best nog wat met haar willen praten.’

‘Maar nou zal het wel met haar gedaan zijn,’ fluisterde de kleinste terneergeslagen.

‘Nee, nee,’ riep de vlieg, die op de muur zat. ‘Hier ben ik! Alles is voor elkaar, maar ik heb wèl avonturen beleefd onderweg.’

De jongens stonden verstomd toen ze haar opeens zagen en ze liepen naar de muur.

‘Kom gauw naar beneden en vertel ons wat ze in de schouwburg geven!’

De vlieg wilde naar hen toe komen, maar ze vergat, dat er nog zoveel roet aan haar kleefde en ze viel in het schoteltje melk voor de kater.

‘Nou was ik vlak bij het doel toch nog bijna aan mijn eind gekomen,’ zei de vlieg, toen de jongens haar uit de melk gevist hadden. ‘Sjonge sjonge, dat was niet voor de poes!’

‘Nee, daar hebt u gelijk in, die melk is voor de kater,’ zeiden de jongens beleefd. ‘Maar hoe weet u dat eigenlijk? En bent u te weten gekomen wat ze zaterdag in de schouwburg spelen?’

‘Ja, het stond op een groot bord met allemaal gekleurde letters, rooie en blauwe en gele...’

‘Maar wàt speelden ze?’ drongen de jongens aan.

‘Weet ik het,’ antwoordde de vlieg kortaf. ‘Hoe kon ik dat nou zien? Ik heb over al die letters gelopen.’

‘Maar wàt stond er, wat waren het voor woorden?’ vroegen de jongens verder.

‘Weet ik niet, maar het waren heel mooie letters, jammer dat jullie ze niet gezien hebben.’

‘Ja, jammer,’ knikten de jongens verdrietig. ‘Dan wisten we tenminste wat er stond. We vroegen u toch of u kon lezen?’

‘Nou, en? Dat kan ik toch - ik ben precies over alle letters heen gegaan, kan ik dan lezen of niet?’

‘Ja, u hebt er wel overheen gelopen, maar u weet niet wat ze betekenen; dat is geen lezen.’

‘Wèlles,’ zei de vlieg. ‘Ik zal het jullie laten zien.’

Kwaad klauterde ze weer op de muur. Aan de kant van de tuin groeiden er niet zo veel planten langs en de vlieg krabbelde net zo over de stenen als ze in de stad over de letters van het aanplakbord gelopen had. Er zat nog roet aan haar pootjes en ze was nat van de melk en daardoor bleef er een zwart strepenspoor op de muur achter. De letters werden wat beverig door alle schrik die de vlieg had doorgemaakt, maar het stond er duidelijk.

De vlieg schreef nog verder, maar er was niets meer van te zien, want intussen was ze droog geworden.

‘Kijk eens, jongens, ze schrijft echt!’ riepen de jongens. ‘Maar ze heeft geen inkt meer,’ en ze doopten haar nog eens in de melk.

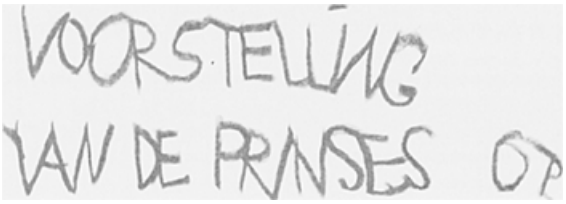

‘Hé, brrrrrr, wat doen jullie daar, ik ben nog aan het lezen!’ zei de vlieg boos. En ze schreef verder.

Goed, ze maakte wel een paar foutjes: ze vergat een *S* in volwa*SS*enen en er stond geen enkele punt op de i, maar dat had ze waarschijnlijk gedaan om geen tijd te verliezen.

‘En lees het ons nou eens voor?’ vroegen de jongens, die het al begrepen hadden voor ze helemaal klaar was.

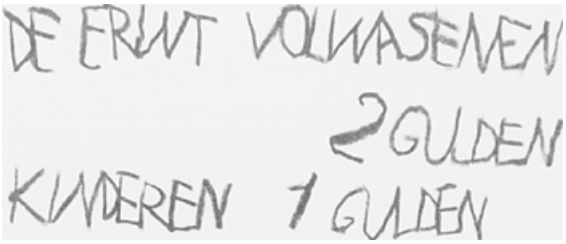

‘Waarom? Ik heb het immers al voorgeschréven,’ maakte de vlieg zich alweer nijdig.

‘Zeg dan wat er staat?’

‘Dat zíen jullie toch: letters. Jullie zijn een stel domoren. Jullie zijn stuk voor stuk nog dommer dan... dan...’

‘Dan een bromvlieg,’ vulde de kleinste aan.

‘Zullen we u eens wat vertellen?’ zei de derde. ‘U kunt helemaal niet lezen, u kunt alleen letters schrijven, zo is het.’

‘Goed als ik niet kan lezen, schrijf ik ook niet meer voor jullie - dan doe je het voortaan maar zelf,’ zei de vlieg spinnijdig, en ze vloog opeens weg, want ze had zich zo woedend gemaakt dat ze er kurkdroog van was geworden.

‘Jongens, wat zeggen jullie nou van zo'n opgewonden standje?’ vroeg de vierde jongen.

‘Hela, het gaat regenen, ik voelde al een druppel,’ waarschuwde de vijfde.

‘Ik ook!’ riepen ze allemaal tegelijk, en ze holden de ton en de tuin uit.

De regen viel meteen in stralen uit de lucht en voor ze de straat overgestoken waren, droop het water al uit hun kleren.

Ze werden net zo nat als de vlieg, toen die haar melkbad had genomen.

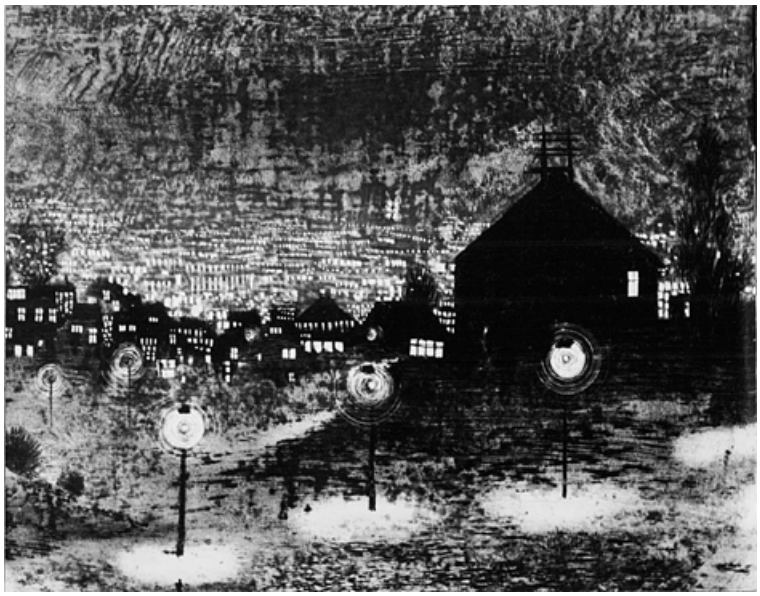

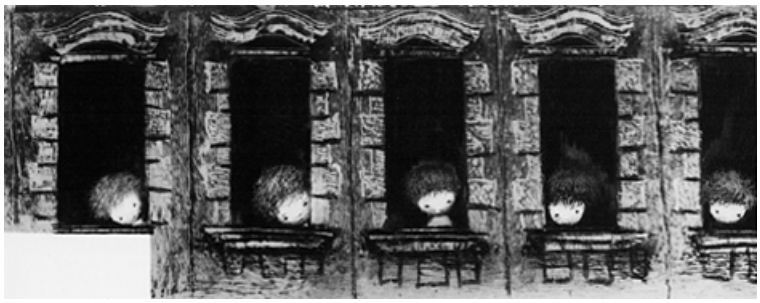

[VII]

*H*et was zo'n echte vroeg-zomerse zaterdagavond. De dag liep ten einde. Overal in de stad brandden de lichtjes, in de tuinen geurden de seringen en de sterren twinkelden aan de strakblauwe lucht.

Maar het helderst straalden de lampen in de schouwburg, waar die avond een voorstelling werd gegeven voor de kinderen die een goed rapport hadden gekregen.

Door de hoofdingang, die ook al stralend verlicht was, stroomden lange rijen kinderen als mieren in het gelid naar binnen. Ze kwamen in de grote zaal en gingen in de roodpluchen stoelen zitten, ieder op zijn eigen nummer. Toen keken ze in spanning naar de gordijnen. Die waren prachtig beschilderd en met kleurige lampen belicht. Er stond een kasteel op met een tuin, of eigenlijk was het meer een park, want in het midden zag je een fontein en links en rechts daarvan zaten twee pauwen. De ene had zijn staart wijd uitgespreid, de andere hield zijn veren netjes opgevouwen.

Aan weerskanten van het gordijn brandden ook weer lampen, ze hadden gele kappen en leken net door midden gesneden peren.

Alle plaatsen waren bezet, alleen de nummers 1, 2, 3, 4 en 5 op de eerste rij stonden nog leeg. En dat waren nu juist de stoelen waar de vijf jongens hadden moeten zitten - maar ze zaten er niet, integendeel! Ze waren thuis, in hun pyjama's. Ze hadden een flinke kou gevat, toen de regenbui hen overviel en nu kuchten en snuften ze alle vijf. Ze zaten voor hun ramen en keken allesbehalve vrolijk.

‘Wat heb ik jullie gezegd?’ vroeg de eerste treurig. ‘Pech moet je maar hebben - en nou hadden we nog wel zulke mooie rapporten.’

‘We hebben het wel geweten!’ klaagden de andere vier. ‘De schouwburg krijgen we niet te zien. Het is eigenlijk allemaal de schuld van die bromvlieg. Zij heeft ons aan de praat gehouden tot we nat werden en moesten hoesten.’

En de sterren aan de lucht pinkten meewarig, alsof ze meehuilden en in de verte kwaakten de kikkers kwak-kwak, kwak-kwak. De hele wereld had verdriet.

‘Pssst-pssst!’ klonk het plotseling uit de tuin.

‘Wat is dat?’ De jongens keken naar beneden, maar ze konden in de duisternis niet zien, wie ‘psst’ geroepen had.

Er bewoog zich daar iets, dat donker was en heel groot.

Het leek, of er een paar vleugels aan zaten en een lange hals die heen en weer ging en nog eens hoorden ze:

'Psst-psst!'

Het was geen ooievaar, vàst niet, want een ooievaar is niet zo groot als een olifant en het ding in de tuin was wèl zo groot als een olifant.

Het zwaaide met zijn lange hals en zei:

‘Goedenavond, hooggeacht publiek,

We hebben de eer, u een speciale voorstelling aan te bieden. We hebben gehoord van het onrecht dat u is aangedaan door een blauwe bromvlieg die niet kon lezen en een regenbui die u verkouden maakte.’

Met ogen als schoteltjes keken de jongens naar de wonderlijke verschijning in de schemerige tuin. Net gleed de maan over het dak van de schuur, als een bootje op een rimpelloze zee. Meteen werd het daar beneden licht - dat gebeurt in de schouwburg ook, zodra de spelers het toneel opkomen.

En in dat licht herkenden de jongens een van de vijf hulpvaardige olifanten. Hij stond op zijn achterpoten en flapte vrolijk met zijn oren. Die oren hadden ze voor vleugels aangezien en wat zij voor een lange hals hadden gehouden, bleek de slurf te zijn. Op zijn kop droeg hij een rood kapje.

De jongens verbaasden zich over zijn keurige toespraak; zoiets kon alleen iemand die gewend was op het toneel te staan, dachten ze.

De olifant maakte een diepe buiging en trippelde met kleine pasjes naar de ramen waarachter de jongens zaten. Daar maakte hij weer een buiging en met een ernstig gezicht stak hij zijn slurf uit, waarin hij iets geklemd hield, dat veel op kaartjes leek.

‘Hier hebt u vast toegangskaarten voor deze exclusieve

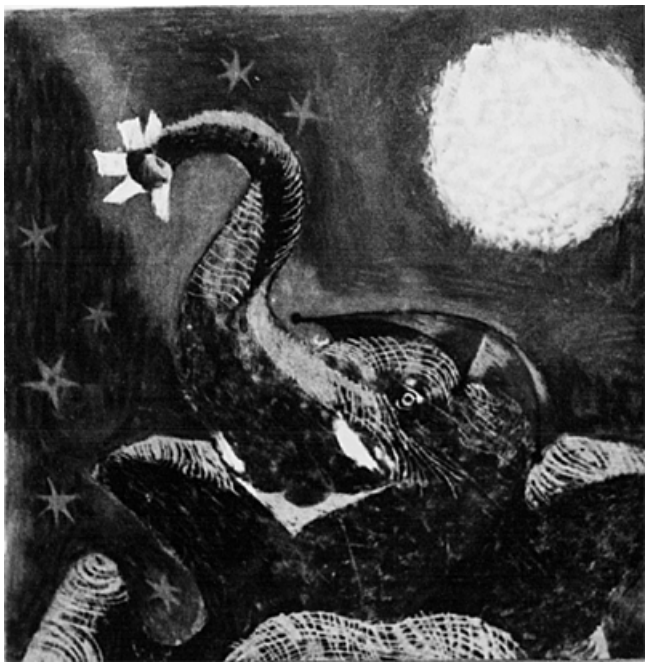

voorstelling. We treden deze avond enkel voor ú op om u een beetje te troosten, en geen mens op de hele wereld krijgt dit programma nog eens te zien.'

Dankbaar namen de jongens de kaartjes aan. Ze waren diep onder de indruk van de manier waarop de olifant hen had toegesproken. Ze hadden niet geweten, dat hun vrienden, de vijf olifanten, zo welbespraakt waren. Tot nu toe hadden ze dan ook nog niet veel met elkaar gepraat. En nu staken ze opeens zo vlot van wal!

'Dit is de beloning die u toekomt na al het onrecht dat u werd aangedaan,' besloot de olifant plechtig.

De laatste zin klonk de jongens wel wat onbegrijpelijk in de oren. Maar ze zeiden niets en dachten bij zichzelf dat het op het toneel zeker zo hoorde.

'Na een fanfare voor slurftrompetten begint het stuk,' kondigde de olifant aan. 'Het draagt de naam:

Doornkapje

op rijm, gezet door vijf olifanten,
het kapje wordt gespeeld door een olifant,
de aardige tante wordt gespeeld door een olifant,
de grootmoeder wordt gespeeld door een olifant,
de wolf wordt gespeeld door een olifant,
de jager wordt gespeeld door een olifant.

Er spelen dus *vijf* olifanten, de muziek wordt verzorgd door *vijf* olifanten en er dansen ook *vijf* olifanten. Zo - en nu beginnen we met *Doornkapje.*'

'Moet het niet "Roosje" zijn?' vroeg schuchter een van de jongens, die het sprookje van Doornroosje gelezen had.

'Nee, natuurlijk niet, dat kan niet - hij heeft immers een róód kapje op en geen rose?' zei de tweede jongen.

'Juist, een róód kapje, dat is Roodkapje - ik draag een rood kapje, dus ik ben Roodkapje,' legde de olifant beleefd uit, en flapperend met zijn oren, zijn staart en alles wat er verder nog los aan hem zat, verdween hij in de schuur.

'Hij heeft gelijk,' vonden de andere jongens. 'Doornroosje kan geen rood kapje op hebben.'

‘Jongens, nou zullen we wat beleven,’ verkneuterde de eerste jongen zich, en hij bekeek zijn kaartje. ‘Ik heb nummer 1.’

‘En ik 2 - 3 - 4 - 5,’ zeiden de anderen, toen ze ook hun kaartjes bekeken hadden.

‘Trara-rara-raharaaaa!’ klonk de slurvenfanfare al door de stille avond.

‘Het begint,’ fluisterden de jongens. ‘Machtig!’

De deur van de schuur vloog open en in de ganzepas marcheerden vijf olifanten naar buiten. Ze liepen een rondje door de tuin, maakten toen in het midden een kring en met hun slurven in elkaar gehaakt zongen ze:

‘We zagen laatst een jagersman,
die keek ons heel erg lelijk an.
We knepen hem toen in zijn - been.
“Au!” riep hij, en hij gaf een gil.
Trara - dit is het eind van 't lied,
want verder kennen wij het niet!’

‘Wat een raar vers,’ vonden de jongens, ‘en erg netjes is het ook vast niet. Ze deden zo gek bij die ene regel over dat knijpen en het rijmde niet eens helemaal.’

Ze hadden gelijk, want erg netjes wàs het inderdaad niet, maar dat konden de vijf dikhuiden niet helpen. Ze wisten niet precies, wat wel en wat niet netjes was, daarvoor waren het tenslotte olifanten. Toen de olifanten hun openingslied uitgezongen hadden, draafden ze naar de schuur terug.

‘Was dat nou alles?’ vroegen de jongens teleurgesteld.

Een van de olifanten stak zijn kop naar buiten en zei:

‘Hoe komen jullie dáárbij - dit was alleen maar het voorspel. Hietna begint het pas echt.’

Eerst kwam de olifant met het rode kapje de schuur uit. Nu zagen de jongens pas goed, wat het kapje eigenlijk was: de tuinparasol! Op zijn rug droeg Roodkapje-olifant een aardappelmand en hij zong:

‘Hoe ik heet dat snap je,
mijn naam is Rood-Roodkapje.
Mijn tante heet Agatha,
ze stuurde me naar grootma,
want grootma viert verjaringsfeest,
omdat ze woensdag is geweest.’

‘Dat klopt niet!’ riepen de andere olifanten uit de schuur en ze zongen in koor:

‘Want woensdag dan viert grootma feest,
omdat ze jarig is geweest.’

‘En vandaag is het zaterdag,’ wist een van de jongens zeker.

‘Ja, maar in het vers moet het woensdag zijn, anders is het zo'n mondvol,’ riepen de olifanten, ‘en dan staat het niet mooi en rijmt het niet meer.’

‘O, zijn het allemaal verzen op rijm?’ vroeg de tweede jongen. ‘Dan vind ik er niks aan - ik vind het veel leuker als het zó maar is.’

‘Nou ja, er zijn ook hele stukken zó maar - dat doen ze op het toneel dikwijls,’ stelden de olifanten hem gerust.

‘Dan is het goed. Speel maar verder, Roodkapje!’ zeiden de jongens.

En de olifant begon weer:

‘Hoe ik heet dat snap je,
mijn naam is...’

‘Dat heb je al gezegd, je moet verder gaan, wat komt er dan?’

‘Dan komt er niks meer - alleen mijn tante.’

En daar kwam olifant nummer twee uit de schuur stappen met een groot schort voorgebonden. Dat schort was een oud tafelkleed; de jongens gebruikten het als ze een tent gingen maken.

'Ik ben de tante van Roodkapje,
die ging naar grootma met een hapje
van dit en dat voor 't oude besje
en koffie had ze in een flesje...

Nou rijmt het verder niet,' zei tante Agatha opeens met een heel andere stem. 'Luister maar:

Roodkapje, zul je niet vergeten,
dat grootma alles op moet eten?

Hé, het rijmt per ongeluk tòch!' zei olifant Agatha beduusd. 'Dan zal het ook nog wel een tijdje doorgaan:

Breng je 't mandje mee terug
en loop je dan een beetje hard...?'

'Nee, nou rijmt het niet meer,' stelden de jongens tevreden vast. 'Verder, Roodkapje, het is jouw beurt.'

'Nee - eerst moet tante nog zeggen: Blijf je niet te lang in 't bos, want de boze wolf is los.'

'Ook goed, vooruit, tante Agatha!'

'Ik zeg niks meer,' zei tante-olifant kwaad. 'Ik peins er niet over. Waarom zegt zij wat ik zeggen moet. Ze moet van mijn tegels afblijven, anders is het geen echte voorstelling.'

'Zeg jij het dan van de bloemen,' probeerde Roodkapje haar tante te sussen.

‘Wàt moet ik zeggen - over wat voor bloemen?’ vroeg tante verbaasd. (Zij was ook een olifant, moet je niet vergeten.)

‘Ach, dat weet je toch wel:... en pluk vooral geen bloe...’

‘Bloe... bloe... wat voor bloe?’ wond tante zich op.

‘Je weet het best,’ zei Roodkapje. ‘... bloemen af, anders eet de wolf je op voor straf.’

‘Daar zegt ze alwéér wat ik moet zeggen, horen jullie het nou? Ik Doe Niet Meer Mee!’ riep de andere olifant nijdig.

Hij smeet het schort af, kroop in de schuur en speelde werkelijk niet meer.

‘Oef!’ zeiden ze allemaal opgelucht.

Tante was die dag blijkbaar niet in de stemming om toneel te spelen. Maar het hinderde niet zo erg, want ze had toch niets meer hoeven zeggen!

Intussen huppelde Roodkapje door de tuin.

‘La-la-la,’ neuriede ze met een bromstem en ze plukte bloemetjes in het gras. Er stonden geen bloemetjes, want het gras was pas gemaaid, maar er lag wel een bezem. Die nam ze in haar armen en ze zong:

‘Bloempje in het groene gras,
'k wou, dat ik ook een bloempje was...’

Maar toen trapte ze op de hark en die sloeg met een klap tegen haar schedel...

‘O wee, o wee!’ jammerde Roodkapje,
‘mijn neus, o jee o jee,
mijn arme kop, au au,
ziet bont en blauw,
o arme ik,
ik krijg van schrik
over die tik,
zo erg de hik.
Ik stik!’

‘Dat hoort er vast niet bij,’ zei de derde jongen zachtjes. ‘En ze heeft niet eens de hik! Eens kijken wat ze nou gaat doen.’

En ze keken in spanning.

Roodkapje was intussen naar de schutting gewaggeld. Daar stond een oude teil met nog wat water erin. Olifant Roodkapje stak haar slurf diep in de teil. Plotseling kwam uit de schuur een derde olifant. Hij was de wolf en om een beetje meer op een wolf en minder op een olifant te lijken, had hij de hele voorraad stro uit het schuurtje over zich heen geschud. Nu zag hij er angstwekkend uit - net een reusachtige vogelverschrikker.

‘Steek jij je neusje in het nat -
zeg ventje, waarom doe je dat?’

En Roodkapje antwoordde:

‘Hé hé, een ventje ben ik niet,
ik ben Roodkapje zo je ziet
en 'k koel mijn neus wat af, omdat
ik daar een oorvijg heb gehad.’

Jiri Trnka, ***5 jongens + 5 olifanten. Een fantastische geschiedenis***

‘Een oorvijg op je neus, hoe kan dat nou?’ zei de jongen, die eerst niet van rijmen had gehouden, maar die er nu de smaak van te pakken begon te krijgen. Hij probeerde het ook eens:

‘Roodkapje daar beneden
heeft erge dikke benen.’

Helemaal lukte het niet, zoals je ziet (dan kan ik het beter!), maar omdat de jongen verkouden was en door zijn neus praatte, klonk het als:

‘Roodkapje daar bedede heeft erge dikke bede.’

Maar nu ging Roodkapje zelf alweer verder:

‘’k Wou wel eens weten wie je was?’

‘*Ik?* 'k Ben een sprinkhaan in het gras,’ loog de wolf, want hij zat helemaal niet in het gras, maar in het stro, waar hij zich zo pas ingerold had.

Roodkapje had daar blijkbaar geen erg in, ze verbaasde zich alweer over heel iets anders:

‘Een sprinkhaan? è? Ik dacht een konijn!’

‘Zoals je wilt, dat kan 't óók zijn,’ antwoordde de wolf brutaal.

‘Of een everzwijn,’ probeerde de jongen die net een dichter begon te worden.

Maar de anderen legden hem het zwijgen op:

‘Sst - stil nou!’

‘Waar ga je heen - zo vlug ter bi-ba-been?’ stotterde de wolf.

Hij kende zijn rol niet zo best en begon er genoeg van te krijgen.

‘Iedere woensdag
is grootma 's verjaardag,
dan neem ik lekkers voor haar mee
en ook wat koekjes bij de thee,
en 'k sprokkel hout,
want zij is oud
en heeft het koud.’

zei Roodkapje vlug.

Zij was net een echte toneelspeelster en ze had er plezier in.

‘En hoeveel sprokkel je dan wel, Roodkapje?’ vroeg de wolf geniepig.

‘O, soms trek ik gewoon een boom om,’ antwoordde de olifant, die op dat ogenblik heel even vergat dat hij voor Roodkapje speelde.

‘Een boom? Maar dat is toch een grapje?
Zoiets is niets voor een Roodkapje!’

grinnikte de wolf arglistig, en daardoor herinnerde de andere olifant zich opeens weer wie hij was.

‘Nou ja, een boom,’ hakkelde Roodkapje,
‘dat was een droom,
het was een tak,
die ik brak,
een twijgje klein,
kon 't ook wel zijn,
of soms een blaadje,
aan een dun draadje,
of een klein luisje,
licht als een pluisje
of...

Nou weet ik het ineens weer: Ik sprokkel helemaal niet, ik loop heel hard naar grootma, dat móet van tante Agatha!' jubelde Roodkapje triomfantelijk.

'O, nou, dan geloof ik dat ik maar ga! Het huilen staat me namelijk na!' antwoordde de wolf onbehaaglijk.

De wolf had gezegd dat hij wegging, maar hij deed het niet.

Roodkapje wel. Ze had een vuurrode kleur van schaamte omdat ze zo uit haar rol was gevallen en ze verstopte zich in een hoek van de schuur.

De andere olifanten kwamen al met een krakende bolderkar aanzeulen. Dat was het bed en daarop lag grootmoeder met een meelzak om haar hoofd gebonden. Snel ratelde ze:

'Wie bonst er nou weer op mijn ruit,
is 't soms de wolf, die loze guit?'

'Er klopt geen mens,' zeiden de jongens verbaasd.

Toen sloeg de wolf gauw met zijn slurf tegen de schuurdeur.

'Verdwijn, schavuit!'

zei de grootmoeder er nog achteraan.

'Alleen als Roodkapje komt aangelopen,
doe ik mijn deurtje voor haar open,'

piepte ze ten slotte, en met knipperende ogen staarde ze naar de wolf.

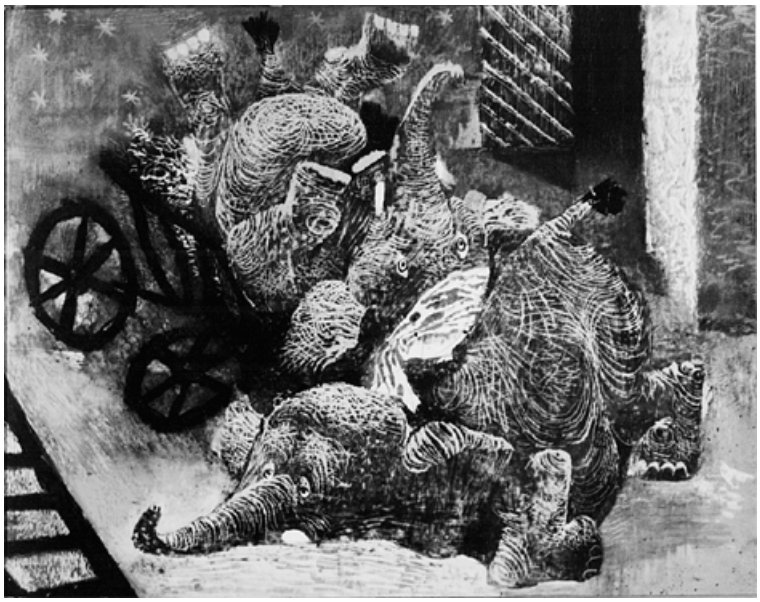

Jiri Trnka, ***5 jongens + 5 olifanten. Een fantastische geschiedenis***

Die sloop angstig om het bed, dat eigenlijk een krakende bolderkar was. (Een echt bed voor een olifant kon je in een schuur natuurlijk niet verwachten!)

'Ik ben de wolf, het is heus waar.
Ik eet je op met huid en haar,'

huilde de wolf en hij probeerde op het wagen-bed te klimmen.

Dat zakte prompt met grootmoeder en al in elkaar.

'Grotegriezelgrutjes!' riep de grootmoeder, en ze verdween in de schuur. De wolf maakte het zich gemakkelijk tussen de overblijfselen van de kar en was blij dat hij het overleefd had.

Nu begonnen de jongens pas echt van het stuk te genieten. Ze klapten in hun handen en riepen:

'Nog eens - nog eens, bis - bis!' (Dat betekent ook: nog eens.)

Maar daar was geen denken aan, want ze hadden geen tweede bolderkar en bovendien kwam Roodkapje alweer aantrippelen. Ze klopte op de deur.

'Grootmama, tierelier,
ben je daar of ben je hier?'

'Natuurlijk, wat een domme vraag,
't is toch weer mijn feest vandaag!'

gromde de wolf.

‘Elke woensdag ben ik thuis...’

En toen wist hij het niet verder en zei wel tien keer, dal hij elke woensdag thuis was. Roodkapje kreeg het er benauwd van en ze viel hem gauw in de rede:

‘Grootma, 'k heb wat in mijn mand,
waar je vast van watertandt,
maar van 't lopen ben ik moe
en je deurtje is nog toe!’

‘O lieve help, nu moet ik opstaan en haar opvr-opeten,’ zuchtte de wolf verslagen.

Hij vergat dat hij een ziek grootmoedertje voor moest stellen.

‘Nu moet zij weer rijmen - 't lukt haar nooit,’ zei de jongen die zo 'n hekel aan rijmpjes had gehad en het nu juist mooi vond.

De wolf jammerde met zijn gewone olifantestem.

‘Hoor eens, Roodkapje, ik lig al in bed, ik voel me niet lekker en ik heb hoofdpijn - mijn arme hoofd - en mijn jicht, vreselijk. Weet je wat, ik kom er niet uit, je kunt zo binnenkomen en dan doe je de rest maar zelf.’

‘Goeiemiddag grootma, hoe maak je het?’ vroeg Roodkapje gehoorzaam.

Ze liep naar het bed.

‘Nou wordt het pas spannend!’ zeiden de jongens bij voorbaat al griezelend.

Maar het werd niet spannend, ze vergisten zich. De wolf staarde Roodkapje alleen strak aan en wist weer eens niet hoe het verder ging. Maar Roodkapje wist het wèl.

‘Grootma, waarom heb je zulke grote oren?’

‘Om beter te kunnen zien,’ zei de wolf, verheugd dat ze hem weer op streek had geholpen, en hij klapperde met zijn oren.

‘O grootma, wat heb je mooie blauwe ogen!’

‘Om je beter te kunnen horen,’ zei de wolf, en hij gaf haar een knipoogje.

‘Maar grootma, waarom heb je twee van die grote tan...’

‘Omdat ik je dan beter opeten kan,’ zei de wolf snel, en hij zette Roodkapje achterna door de tuin.

‘Roodkapje moest toch eigenlijk “tanden” zeggen en niet “tan”,’ vroeg een van de jongens.

‘Ja, want een olifant heeft geen “tan” maar “tanden”, dat weet iedereen,’ vielen de anderen hem bij.

Maar de jongen die eerst een hekel aan rijmen had gehad, was het daar niet mee eens.

‘Jullie snappen niks van gedichten,’ zei hij strijdlustig. ‘Tandèn rijmt immers niet als de wolf moet eindigen met “kan”?’

‘Ja, daar heb je gelijk in,’ knikten de jongens, en ze luisterden verder.

De wolf-olifant stond midden in de tuin.

‘Ik heb zo'n slaap, dat ik gaap,’ stelde hij vast en met veel misbaar voegde bij de daad bij het woord.

Toen liet hij zich op de grond zakken en begon luidruchtig te snurken. Daar kwam de vijfde olifant aan. Hij trok een oud poppewagentje voort en zong:

‘Ik ben een jager, stoer en sterk,
en wolven vangen is mijn werk.
Het wagentje hier aan dit touw,
ik verklap het u maar gauw,
is heel geen wagen, 't is een hond;
hij is van mij en kogelrond.’

‘Hij had veel beter kunnen zeggen: “... en weegt tien pond”,’ vond de jongen die opeens dichter was geworden.

Maar de anderen riepen nijdig dat hij nu eindelijk maar eens op moest houden met zijn rijmelarij.

‘Hé, wat ligt hier
wel voor een dier?’

zong de jager en hij gaf de wolf een por met zijn slurf.

‘Niet doen, je kietelt me,’ giechelde de wolf.

‘Wat ligt daar zo fris
als een jonge vis?’

zong de jager onverdroten verder, en hij porde de wolf nog wat harder.

Deze jager speelde ontzettend graag toneel moet je weten; hij had allang horen te zeggen: ‘Het is de wolf,’ maar daar had hij geen zin in. Hij maakte er nog een heel vers bij:

‘Daar op de grond,
zo kerngezond
als de morgenstond

met goud in de mond;
het is geen hond
daar op de grond
zo kerngezond
als de morgenstond
met goud in de mond...'

en zo ging het verder, of liever: het begon telkens na een paar regels weer van voren af aan.

'Sta me toch niet aldoor te stompen,' schreeuwde de wolf. 'Ik kan niet tegen kietelen, je maakt me stapelgek, ik hou het niet meer uit!'

En hij hield het niet meer uit. Hij sprong op en gaf de jager een zet. Die duwde terug, toen stompte de wolf nog wat harder, de jager trapte de poppewagen (die zijn hondje was) in elkaar en begon hard krijsend en met zijn slurf kietelend achter de wolf aan te jagen. De wolf moest zó lachen dat hij bijna stikte en rende de schuur in, de jager op zijn hielen. En toen begonnen ze daarbinnen toch te rumoeren en te stampvoeten en te jammeren en te slaan en te krabben en ze maakten een lawaai - en nog meer lawaai - en nòg meer lawaai - tot er een stuk van de schuur naar beneden kwam. Een stukje uit een van de hoeken was het. En ook een stukje van het dak stortte in. Meteen was het doodstil.

De jongens wachtten af wat er verder zou gebeuren, maar er gebeurde niets. De maan zakte achter de schuur en het werd helemaal donker.

'Dat zal wel alles geweest zijn,' dachten de jongens.

'Het was goed, hè?' vond de dichter. 'Ik vond het meesterlijk, vast veel beter dan die prinses op de erwt.'

'Die hele prinses kan ons gestolen worden met haar erwt erbij, dit was pas een echt toneelstuk,' zeiden ze allemaal, en ze klapten nog eens hard.

Uit de richting van de schuur meenden ze een geluid te horen, maar dat konden ook de kikkers wel geweest zijn, die nog steeds aan het kwaken waren.

‘Jongens, dat was me het dagje wel,’ zei een van de jongens. ‘Eigenlijk meer het ávondje wel,’ knikten de anderen, en ze gingen slapen, omdat het intussen zelfs al nacht was geworden.

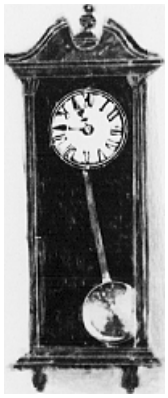

[VIII]

*W*eet je wat, we kunnen de tuin van de kabouter en de kater wel weer eens ingaan, de kater is de laatste tijd niet meer zo kwaadaardig en scheldt ook niet steeds; hij is echt veranderd. Hij is zelfs vaak nieuwsgierig wat de jongens nu weer voor nieuws ontdekt hebben. Als zo'n kater ook altijd op zijn matras zit te hokken, vindt hij op de duur vanzelfsprekend alles even saai, dan ziet hij nooit eens wat anders. En omdat hij maar iezegrimmig zit af te wachten tot er eens iets zal gebeuren, gebeurt er juist niets, want wie wat wil beleven, moet er ook iets voor dóen.

‘Goeiendag kater, hoe gaat het ermee?’ zeiden de jongens, toen ze hem weer eens in de tuin tegen het lijf liepen. ‘Willen ze nogal bijten?’

‘Willen ze bijten, wie wil er bijten, waarom wil wie bijten, wie moet wàt bijten?’ knorde de kater, die net vlooien zat te vangen. ‘Zij bijten niet, ìk bijt en dan vang ik ze. Ik vang ze zomaar een-twee-drie en dan gooi ik ze in de lucht, zo gaat dat.’

‘En wat gebeurt er dan met ze?’ vroegen de jongens.

‘Wat zou er met ze gebeuren? Ze wippen op de honden en die zitten er dan mee - de honden met de vlooien, begrijp je?’ blies de kater.

‘En waarom doet u dat?’ vroegen de jongens verwonderd. ‘De honden hebben u toch niks gedaan?’

‘Nou en of - en òf ze me wat gedaan hebben,’ zei de kater strijdlustig. ‘Ze komen 's nachts hier rondlopen bij de muur en ze janken en keffen en maken een herrie - ik kan er niet van slapen. Kom 's avonds maar eens kijken, dan zal ik jullie laten zien hoe die honden zijn. Chchchchch!’

Dit ‘chchchch’ was het geluid dat de kater maakte toen hij van woede op de grond spuugde, iets wat natuurlijk niet hoort. Maar ja, hij was nu eenmaal een onopgevoede kater. Hij spuugde dikwijls op de grond en vlooien had hij ook al, bah, we zullen het er verder maar niet meer over hebben.

‘Weet u wat, neem ons vandaag meteen mee om naar de honden te kijken. Dan bent u onze bovenstebeste vieze kater.’ ‘En jullie zijn luiaards en lanterfanters en ik neem jullie níet mee, want het moet volle maan zijn, zo vol als het maar kan.’

‘Dat is het vandaag nou net - de overvolste volle maan die je je voor kan stellen, onze schoolknecht heeft het zelf gezegd. “We krijgen ander weer, ik voel het aan mijn pogadra,” zei hij,’ kwam de kleinste.

‘Podágra moet je zeggen,’ verbeterde de kater. ‘En jullie niksnutters gaan nergens heen - je hebt nog niet eens je huiswerk af.’

‘Dat klopt, we hebben ook geen huiswerk, we hebben helemaal niks meer te doen, meneer de kater, we hebben vakantie, gisteren was het de laatste dag - de laatste schóóldag,’ legden de jongens uit, maar ze merkten dat de kater er toch niets van begreep. Hij had namelijk zelf nooit op school gezeten, al beweerde hij soms van wel.

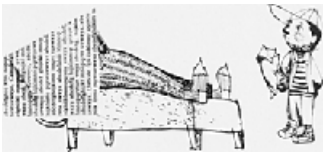

‘Nou voor mijn part hebben jullie vakantie, maar dat is dan alleen voor luiwammesige jongens. Ik heb bijvoorbeeld nóóit vakantie, integendeel, ik heb het vreselijk druk, allervreselijkst druk. En zorgen heb ik ook, ik zit tot mijn nek in de zorgen - mijn hoofd loopt dikwijls om.’

‘Ja, dat zeggen de grote mensen tegen ons ook zo vaak. Ze beloven ons, dat ze ergens met ons heen zullen gaan, maar als puntje bij paaltje komt, hebben ze het opeens razend druk en zitten ze in de zorgen. En wij gaan ons dan netjes wassen - zelfs onze nek wassen we - en we kleden ons aan en we trekken onze schoenen aan en zorgen dat we nootjes voor de aapjes hebben (en we eten ze niet eens op!) en we gaan netjes op de trap zitten wachten tot de grote mensen klaar zijn. Maar wat doen die? Die liggen languit op de bank met een krant over hun hoofd en denken na. Wij begrijpen niet, waarom ze achter een krant moeten liggen om na te denken - wij hebben nooit kranten en we denken tòch na! En wij zitten maar op de trap en zijn helemaal klaar en wachten met onze apenootjes (waar we niet aankomen). En als de grote mensen dan opstaan, zijn ze uit hun humeur en zeggen dat ze er niks aan vinden om nòg eens naar die dierentuin te gaan, ze zijn er al zo vaak geweest en ze gaan maar nergens met ons heen want hun hoofden lopen om.’

‘Ja juist,’ knikten alle jongens ijverig. ‘Zo gaat het altijd en het is een gemene streek.’

‘Als ik groot ben,’ zei de jongen met de sproeten met een ernstig gezicht, ‘heb ik nooit en nooit tijd om met mijn jongens te spelen, helemaal nooit. En dan worden ze ontzettend boos en als zij zelf groot zijn, spelen ze ook nooit

met hun jongens en die weer niet met hun jongens, tot ze allemaal hun straf gehad hebben toen ze nog klein waren.'

De vier andere jongens verzonken in diep nadenken om te zien of ze het daarmee eens konden zijn - en dar waren ze. Zo zou iedereen op zijn tijd zijn straf krijgen als hij zijn woord niet hield, vonden ze. Het zou de beste oplossing zijn. Wat jullie daar uitgebroed hebben, is ook niet bijster slim, dacht de tuinkabouter, die aandachtig geluisterd had.

Maar hij deed net of hij het niet deed en keek naar de kater. De kater sliep natuurlijk alweer. Intussen was het helemaal schemerig geworden, de jasmijnstruiken waren inktzwart en hun geurende, witte bloesems zagen er in het blauwige avondlicht uit als kleine sterretjes. Hoog aan de donkere hemel schitterden de echte sterren en je kon de echte en die van de jasmijn haast niet uit elkaar houden. Alleen roken die aan de lucht niet zo lekker. Of misschien toch wel? Dat weet eigenlijk niemand!

Toen kwam - helemaal achter in de tuin - de maan op als een luchtballon. Het was een volle maan, de volste volle maan die de jongens ooit gezien hadden, kortom een kogelronde, volle maan en de schoolknecht had gelijk gehad.

'Het is tijd,' fluisterden de jongens tegen elkaar, en ze probeerden de kater wakker te krijgen.

Maar die groef zich nog dieper in zijn matras en bromde:

'Ik heb zorgen, heb een beetje medelijden met mijn zorgen, dank je zeer zer zrrr zzrr zzzzzrrrrr,' en hij ronkte verder in zijn slaap.

'Wat nou?' fluisterden de jongens. 'Wie brengt ons erheen?'

'De maan, jongens, kom mee, we gaan achter de maan aan,' kreeg de tweede jongen een schitterende inval. 'De honden lopen natuurlijk ook de maan achterna en dan vinden we ze vanzelf.'

'Dat had ik jullie allang kunnen vertellen, als je het me gevraagd had,' zei de tuinkabouter bij zichzelf.

'Maar de honden willen óók naar de muur,' peinsde de derde jongen hardop. 'Goed,' fluisterden de anderen. 'We lopen de maan en de muur achterna, dan kan er beslist niets misgaan. Vooruit jongens, goeie reis!'

En op hun tenen slopen ze weg.

Goeie reis, dacht de kabouter bij zichzelf.

Hij had toch echt een goed hart, die tuinkabouter, al was het dan een stenen. Daar kon hij trouwens niets aan doen, want hij was zelf helemaal van steen.

Zo'n verlaten, verwilderde tuin, waar helemaal niemand anders is dan de donkere nacht en de volle maan, is heus geen grapje. Daar zie je dingen, die je niet altijd en overal tegenkomt. Je kunt er dan ook maar het beste met een paar vrienden naartoe gaan; die kun je aan een punt van hun bloes vasthouden (en zij houden jou ook aan een punt van je bloes vast) en dan loop je lekker veilig. Zo deden de vijf jongens het ook, ze hielden elkaar stevig beet en liepen op hun tenen. Als er een struikelde, zeiden ze allemaal ‘psst’, maar lieten niet los. Het was stil. Maar plotseling klepperde er iets in de verte. Stokstijf bleven de jongens stilstaan; niets - stilte. Toen hoorden ze een geluid als van een belletje en de jongens sprongen vlug achter een grote klittenplant. Het leek net, of er iemand zachtjes trommelde, maar niet op een gewone trommel - op een pan of zoiets. De jongens staken hun hoofden om de klittenplant heen en hielden zich muisstil.

‘Ze komen,’ fluisterden ze. ‘Daar zijn ze!’

En ze waren het inderdaad. Voor hun schuilplaats was een grote, open plek met in het midden een oud vijvertje, waar allang geen water meer in was, alleen lag het er vol vergane blaren. Achter de vijver was een heuveltje en achter het heuveltje stond een maan, een grote, volle maan en over het heuveltje kwamen de honden aanlopen. Ze gingen op een rij, net als de jongens gedaan hadden, alleen hielden ze elkaar niet aan hun bloesjes vast, omdat ze geen bloesjes aanhadden. Maar ze droegen wel potjes en glaasjes, die ze heel voorzichtig vasthielden en zo stapten ze op hun tenen door het gras. Nu en dan struikelde er wel eens eentje en dan klepperden of tingelden de potjes in hun poten en daarvan kwam het geluid waar de jongens zo van geschrokken waren.

‘Zie je wel,’ fluisterden de jongens. ‘Dat was het, die glaasjes van hen tinkelden en wij dachten al ik-weet-niet-wat!’

‘Stil, daar zijn ze,’ fluisterde de kleinste, en hij had gelijk: ze waren vlakbij.

Voorop kwamen de sint-bernardhonden, dan de jachthonden, dan de setters, dan de gewone teckels en de dwerg-teckeltjes

(daar was er trouwens maar een van en dat heette Tuck), dan kwamen de poedels, de fox-terriers en de wolfshonden en daarna zo'n kleintje, dat almaar bibbert, ik weet niet

eens hoe zo'n diertje heet. Dan de fox-terriers - o nee, die hebben we al gehad - en ten slotte de hond chow-chow, die nog geen mens gezien had. De jongens zagen hem voor het eerst, nu ze verstopt zaten achter de klittenplant, die daar al honderd jaar en twee maanden groeide en toch niet meer dan vijf blaren had gekregen. Maar ze waren dan ook wel zo groot als paraplu's en onder elk blad zat een jongen naar de vreemde hond chow-chow te turen. Die zag er werkelijk heel wonderlijk uit. Hij had een hele dikke vacht en in het maanlicht leek hij nu eens grijs en dan weer groen en soms zelfs rose en lila. Je kon er niet goed wijs uit worden, welke kleur hij nu

eigenlijk had, behalve dat zijn oortjes duidelijk rose waren. Maar hij had niet alleen oortjes op zijn kop - er zaten er ook op zijn rug en op zijn buik en zelfs op zijn staart. Kort en goed: hij leek een en al oor en je snapte niet, waarom hij er zoveel moest hebben. Pas toen hij midden op de open plek stond, waar het wat lichter was, ontdekten de jongens opeens, dat het geen oren waren, maar rozerode strikjes. De

chow-chow had zich helemaal behangen met lintjes, een om zijn buik, een om zijn rug en een om zijn staart en twee op zijn kop; hij leek net een meisje. De jongens stikten haast van het lachen, ze probeerden het heel zachtjes te doen, maar toch begon de klittenplant een beetje te trillen.

‘Ddde-kkkli-kkklit-klit-ten-pplant-tttrilt!’ hakkelde het bibberhondje.

‘Neemt u me niet kwalijk, maar als er iets trilt, is het een espeblad,

alleen espebladen trillen, als ik zo vrij mag zijn uerop attent te maken, een klit trilt niet,’ piepte de hond chow-chow.

‘Als de klit trilt, dan trilt de klit,’ snoof de sint-bernard, die een hekel aan ruzie had, en hij keek een andere kant uit.

‘Maar die plant daar stond te trillen alsof hij wou gaan lachen,’ zei de slimme teckel die Tuck heette, ‘er zit iets of iemand onder.’

‘Is daar iemand?’ jankte de hond chow-chow.

‘Er-er-er-issss-nn-niemand,’ klappertandde de kleinste jongen, en hij trilde als een espeblad.

‘Hebben jullie het gehoord, er is niemand, anders had hij niet gezegd dat er niemand was,’ besliste de hond chow-chow.

‘Begrepen,’ bromde de sint-bernard, ‘u zal wel weer gelijk hebben - als altijd.’

En hij keek een andere kant uit.

‘Wilt u nu een kring om mij heen maken, een grote kring, alstublieft,’ verzocht de chow-chow. ‘En dan graag aansluiten. Aansluiten, vroeg ik!’

De honden maakten vlug een kring.

‘Usstaat op mmmijn ppppoot,’ zei de bibberhond heel benepen tegen de chow-chow.

‘O, neemt u me niet kwalijk - maar het is uw eigen schuld, waarom gaat u ook net staan waar ik staan wil. Pardon, het genoegen is geheel aan mijn kant, gaat u zitten,’ zei de chow-chow zenuwachtig.

Een rare snuiter, die chow-chow! Mij was nog nooit buiten de deur geweest en daarom had ook geen mens hem ooit gezien.

Hij woonde niet als de andere honden in een hok in de tuin; nee, of je het geloven wilt of niet, hij woonde in een villa die zó groot was, dat je het eigenlijk wel een kasteeltje kon noemen. Er werd beweerd, dat hij daar een eigen kamer had en een bed met een rose sprei en een badkamer en een ivoren been om mee te spelen en een hondedriewielertje en een bouwdoos van suikergoed. En noten lezen kon hij ook, zeiden ze, maar dat wist niemand met zekerheid.

‘Ik neem aan dat iedereen brandt van nieuwsgierigheid naar wat ik te zeggen heb, maar ik verzoek u nog even geduld te hebben - alles op zijn tijd!’

‘Hihihi,’ giechelde Tuck.

‘Uhu-uhu-uhum,’ hoestte de sint-bernard.

‘Wat is er, wie valt mij daar in de rede?’ vroeg de chow-chow boos.

‘Ik boet hoezten,’ zei de sint-bernard door zijn neus.

‘Gebruikt u dan uw zakdoek, alsjeblieft,’ zei de chow-chow bestraffend.

‘Hebbikdiet,’ baste de sint-bernard bedroefd.

‘Gebruik dan je oor, dat heb je toch wel?’ giechelde Tuck.

‘Ja, een oor heb ik, baar wad begin ik daarbee?’ gromde de sint-bernard.

‘Ik verzoek u, de plechtigheid hiermee als geopend te beschouwen en u klaar te maken om wilde-wingerdbessen te gaan plukken bij de muur. En zou degene die voor mij plukt, alsjeblieft alleen zwarte mee willen brengen; van de blauwe worden mijn tanden zo bot.’

‘Alleen je tanden maar?’ kefte de onverbeterlijke Tuck.

Hij liep met zijn potje naar de muur, en alle andere honden gingen achter hem aan.

‘Hé, wacht eens even, neem mijn glas ook mee, nu laten jullie het staan!’

‘Ik haal het wel,’ zei de sint-bernard goedmoedig.

Hij kwam terug en pakte het drinkglas van de chow-chow. Dat was van echt kristal en had een oor. ‘Groet uit Oostenrijk’ was erop geschreven en daar hoorde een plaatje van een gems bij. Het was vast een heel kostbaar glas, door die gems.

‘Voorzichtig ermee, alsjeblieft! Het is een souvenir, ik heb het van een vriend van de maharadja van Ratatoelje gekregen.’

‘Goed, ik pas wel op,’ bromde de sint-bernard, en hij begon bessen te plukken.

De mooiste deed hij in het glas met de gems en de lelijke gingen in zijn eigen blikken busje.

‘Ikikik-kkkkan-er-nnniet-bbbij!’ stotterde het bibberhondje bij stukjes en beetjes.

‘Ik zal voor je plukken, geef maar hier,’ zei Tuck, en hij nam de vingerhoed van het bibberbeestje, want iets groters kon het kleine dier niet dragen.

Tuck ging op zijn achterpootjes staan. Toen was hij bijna net zo groot als de sint-bernard en hij plukte voor twee.

'Wat schieten jullie slecht op,' weeklaagde de ch. (Ik schrijf de naam van dat vervelende beest voortaan niet voluit, zo'n hekel heb ik aan hem!) 'Is dat alles?' zeurde hij, toen ze weer om hem heen stonden. 'Hebben jullie niet eens grotere kunnen vinden?' viel hij tegen de sint-bernard uit, die triest zijn ogen, zijn oren, zijn bek en zijn snorharen liet hangen, zoals alleen een sint-bernard dat kan.

'Nu stilte alstublieft, ik ga zingen,' zei de ch., en hij ging op een kussen van viooltjes, die heerlijk roken, zitten. 'Kan het nu stil zijn, alstublieft?'

'Bijna niet,' lachte Tuck.

'Nee, we willen liever wat anders,' riep een van de fox-terriers - hij heette Asta. 'We hebben geen zin om naar gezang te luisteren. We willen graag horen wat iedereen in de afgelopen maand beleefd heeft.'

'Ja, ja, dat is veel leuker!' riepen alle honden.

'Juist,' zei de sint-bernard.

'Dan houdt die akelige mauw-mauw, eh... ik bedoel chow-chow tenminste zijn mond,' fluisterde Tuck ondeugend.

'Jullie hebben me overschreeuwd, dat is hoogst onbehoorlijk. Nu luister ik ook niet naar jullie domme verhalen,' jankte de ch. verongelijkt.

Hij stopte zijn twee strikjes in zijn oren, ging in een bed onkruid liggen en kneep beledigd zijn ogen dicht.

'Wie boet er vaddaag vertellen?' bromde de sint-bernard.

'Tuck!' riepen de honden in koor.

'Goed goed, ik begin al. *Tuck en de vlo*, kort verhaal van mij,' kondigde Tuck met een buiging aan.

'Toen we laatst in de tuin waren, ging ik naar de ijzeren deur waar de kabouter staat en wilde eens proberen of hij leeft. De kabouter, bedoel ik. Ik kan jullie wel vooruit vertellen, dat hij niet leeft. Ik weet het heel zeker, je kan hem niet stukbijten, hij is van steen, je komt er niet door. Terwijl ik aan die kabouter sta te knagen, komt er opeens uit een hoop vodden een klauw tevoorschijn, een afschuwelijke klauw. Dat lijkt wel een kattepoot, zeg ik bij mezelf, daar kun je lekker in bijten. Maar daar schiet die klauw alweer uit mijn buurt en verdwijnt en op hetzelfde ogenblik zit er iets op me, maar ik kan niet ontdekken wàt. Ik kijk

op mijn rug - niks - op mijn staart - niks - op mijn buik - ook niks. 't Zal dan wel niks geweest zijn, denk ik bij mezelf. Voor alle zekerheid bijt ik die kabouter nog even in zijn neus, maar die is ook van steen. Ik ga naar huis, poets mijn tanden en ga slapen. Die nacht slaap ik toevallig in de badkamer. Anders lig ik meestal onder in de kast. Een keertje heb ik in de ijskast geslapen - ik was er wat aan 't zoeken en toen deed iemand de deur dicht, maar daar was het niks prettig, vreselijk koud, ik heb er een verkoudheid opgelopen van heb ik jou daar. Er lag wel van alles in: twee citroenen bijvoorbeeld, ik ben er niet gek op, maar ze zijn erg gezond. En er stond een schaaltje met hazepastei - hmmmm, heerlijk, alleen erg slecht voor de lever. En een flesje room, maar die maakt je dik - en een stuk rundvlees met mierikwortelsaus, daar word je dan weer slank van en daarom heb ik het maar allemaal opgegeten, dan was het wel zowat gelijk en zou ik niet dikker worden en ook niet magerder, dacht ik. Ik voelde me ook kiplekker hoor, alleen die kou hè, die werd steeds erger. Ik herinnerde me, dat vistraan daar zo goed tegen helpt en wat vind ik in een hoekje: een blikje met van die kleine visjes, waar een heleboel vet spul omheen zit. Toen heb ik dat ook opgegeten.'

'Hoe kreeg je dar blikje open?' vroeg Asta, en hij likte met zijn tong langs zijn bek.

'Met een sleutel,' legde Tuck uit. 'Bij elk blikje hoort een stukje krom-gebogen

ijzerdraad, dar is de sleutel, als je die rond het dekseltje draait, komen de visjes voor de dag.'

'En hoeveel kwamen er voor de dag?' vroeg Asta watertandend.

'Een stuk of vijf - en dan heb je ook nog de olie, die lik je er gewoon uit,' zei Tuck.

'Ik eet liever knakworstjes, als ik ze krijgen kan,' zuchtte de sint-bernard.

'En hhhoe ggging het vvverder met die vvvllo?' vroeg het bibberhondje.

'O ja, dat was ik helemaal vergeten! Dus nogmaals: Tuck en de vlo, kort verhaal van mij. Zoals jullie al weten lig ik in de badkamer en slaap en opeens - pik - daar bijt iets in mijn rug. Ik spring op, steek het licht aan en bekijk mijn rug, maar ik vind niks. Ik doe het licht uit, ga weer liggen en - pik - dit keer bijt er iets in mijn schouderblad. Ik kef: 'Wat is dat? Wie bijt me daar!' En ik laat het licht branden. 'Ik,' zegt iemand heel zachtjes, en - pik - in mijn nek. 'Au!' roep ik. 'Wie doet dat?' 'Ja, wie doet dat?' is het antwoord. 'Je mag raden,' en - pik - in mijn buik. Ik denk na. Plotseling - pik - in mijn oor. 'Een vlo, je bent een vlo!' roep ik. 'Mis, en daarvoor bijt ik je nog eens,' en ik krijg een prik in mijn staart. 'Ik kom er niet achter, ik geef het op!' zeg ik zachtjes. 'Ik niet,' is het antwoord, en ik word in mijn poot gebeten. 'Ik doe het niet meer!' zeg ik kwaad. 'Maar ik wèl,' en meteen heb ik een prik in mijn

Jiri Trnka, ***5 jongens + 5 olifanten. Een fantastische geschiedenis***

achterpoot beet. ‘Hou je nou op?’ vraag ik, en ik bekijk mijn poot. ‘Nee, dat doe ik niet,’ en - pik - in mijn linker voorpoot. ‘Dan bijt ik terug!’ zeg ik, en ik draai me om en kijk naar mijn voorpoten. ‘Maar ik bijt jou eerst,’ komt het uit de buurt van mijn buik en het klinkt alsof iemand met zijn bek vol toch probeert te blaffen. ‘Hé, je hoeft me niet belachelijk te maken!’ zeg ik, en ik rol op mijn buik. ‘Ik dacht dat je al lang niet meer meedeed?’ piept het stemmetje, en ik word in mijn voorhoofd gebeten. Het is een gemene prik en van kwaadheid krijg ik een idee. ‘Goed,’ zeg ik, ‘ik zal je eens wat laten zien!’ Ik spring in de badkuip en draai de kraan open. Het is iets te koud, dus ik doe er wat warm bij en ga zitten. ‘Ik zie niks,’ zegt de stem. ‘Je zou me wat laten zien,’ en - pik - in mijn poot. Maar ik verroer me niet en zeg: ‘Wie het laatst lacht, lacht het best!’ Het water komt heel langzaam omhoog. ‘En ik lach omdat jij niet weet wie ik ben,’ ratelt het stemmetje. Maar ik word niet meer in mijn buik gestoken, want zo hoog is het water al. Nu bijt hij in mijn staart, maar ik doe net alsof ik niks merk en ik zeg: ‘Ik krijg je nog wel!’ ‘Zou je wel will...,’ begint de stem, maar dan is het water boven mijn staart gekomen en voel ik een knauw in mijn schouder. ‘Wat wou je nou nog?’ vraag ik, als het water tot mijn nek staat. Klok-klok-klok, hoor ik en er stijgen een paar piepkleine luchtbelletjes op. Maar meteen - pik - in mijn kop. ‘Dadelijk is het zover!’ waarschuw ik, en ik hou mijn neus nog net boven water. ‘Niks is zover,’ is het antwoord, en er landt iets op mijn neus. Ik kijk, ik staar naar mijn neus en ik moet er wel een tikje scheel voor kijken, maar ik zie het tòch, het is een vlo!

‘Daar heb ik je, je bent een vlo, een vlo ben je en liegen doe je ook al!’ zeg ik. ‘Misgeraden.’ en - pik - daar heb ik er een in mijn neusgat. Dat is te gek om los te lopen! denk ik, en ik kijk nog wat beter. En wat denk je dat ik zie? Heeft me dat beest een hoedje op zijn kop, een gek vuurrood dopje met bloemetjes en kersjes om de rand.

Dan weet ik al hoe laat het is en ik roep: ‘Nou heb ik het, je bent een vlo-in, waar of niet?’ Maar ze geeft geen antwoord en bijt verder. Het water staat al tot aan mijn neus. ‘Vooruit, vlieg op, zeg ik je!’ ‘Geen haar op mijn hoofd,’ zegt de vlo-in, en ze bijt door. ‘Ik duik!’ zeg ik, en ik wil mijn kop onder water steken. Maar ik duik niet, want de deur gaat open en de baas komt binnen. ‘Ben je dol geworden. Tuck, je bent gisteren toch al in het bad geweest!’ zegt hij. En ik heb niet eens tijd om hem te vertellen wat hem boven het hoofd hangt. De vlo-in is zo hard van mijn neus gesprongen, dat ze me onderduwt en mijn neusgaten lopen vol water. En zij zit al op de pantoffel van de baas! Haar hoed is door die grote sprong in het bad gevallen. Ik begin te niezen door het water in mijn neus en de baas pakt me bij mijn nekvel en trekt de stop uit de badkuip. Ik zie nog net hoe de vlo-in onder zijn vest verdwijnt. Intussen is haar hoed met het water weggelopen en de baas zegt: ‘Jij wordt ook nooit eens verstandig!’ en gaat naar de deur. Nou, denk ik, ik weet nog zo net niet, wie van ons tweeën de wijste is! En dan zie ik hem naar zijn baard grijpen en krabben - hij heeft een mooie, volle baard, moet je weten, ach ja...!’

‘Nu wil ik wel zingen,’ klonk het uit het onkruid, waar de onuitstaanbare hond ch. zat.

‘Eerst moet de sint-bernard ons nog vertellen wat hem deze maand overkomen is,’ zei Asta, en hij dacht weer aan de visjes in het blik.

‘En wwwwat hhheb jjje bbbbeleefd, sssssint-bbbbernard?’ vroeg de bibberhond.

‘Ik - ik heb knakworstjes beleefd, rissen knakworstjes. Het was zo: ik zag die knakworstjes in een winkel, ze hingen er gewoon en ik ging op de stoep zitten en keek ernaar. De zon scheen op de stoep en ik had het warm en ik zat maar naar die knakworstjes te kijken en ze roken zo heerlijk en de zon scheen zo warm. Toen begon er opeens iets te huilen, heel jammerlijk te huilen. Ik ging naar de beek en daar hoorde ik een klokkend geluid, zo van glubglubglub, je weet wel. Er was een hele massa water en het stroomde vreselijk vlug. Anders stroomt het daar helemaal niet zo, zie je en het zei maar glubglubglub. Ik sprong erin en was meteen al met mijn kop en mijn poten onder en toen weer met mijn poten boven, heel raar ging het. En ik heb dat glubglubglub berende ding beetgepakt. Het was een klein meisje, een heel erg klein, piepklein meisje, stel je voor! De mensen hebben het meegenomen en het huilde en het huilde maar. En ik ging weer naar de knakworstjes kijken. Ik had het koud gekregen en de stoep

was lekker warm, toen kreeg ik het ook weer heerlijk warm. Ik zat daar en er kwam een meneer en die kocht de knakworstjes. O jee, dacht ik, nou kan ik er niet meer naar kijken. En hij kwam de winkel uit, haalde de worstjes uit het papier en zei: "Daarhebjeze!" Ik keek hem aan, of ze echt voor mij waren en hij zei: Wil je er nog meer?' En ik zei: 'Dank u wel, dan krijg ik er misschien te veel en kan ik ze niet verstouwen,' en toen lachte de meneer...'

'Ik en mijn lied,' zei de ch. vlug, toen het even stil was en hij klom op een steen en keek naar zijn blad papier.

'Zing nou maar, we zijn een en al oor,' zei Tuck. 'Maar kun je eigenlijk wel noten lezen?'

'Natuurlijk kan ik noten lezen, wat verbeeld jij je wel. 't Is hier alleen zu donker, ik kan niet goed zien, die maan geeft allerellendigst licht, hij wordt te oud, ze moesten hem eens inruilen voor een nieuwe.'

'Mmaar ik zzzie de vvvvlaggetjes van uuw nnnnoten aann de onnderkkant ssstaan enn als mmmmijn vvvvrouw nnnnoten zzzzingt, wwwwijzen zzzze nnnaar bbbboven!' kwam het bibberhondje en van opwinding sprak hij zo duidelijk dat ze het allemaal verstonden. 'Hèèèèèè, hij kan niet eens noten lezen!' blaften alle andere honden. 'Welles, maar de maan is opgebrand,' protesteerde de ch. jankend. 'Het is een schandaal,' joelden ze in koor.

En de klittenplant trilde zo hard, dat je het gegiechel van de vijf blaren haast kon horen.

'Kijk nou eens!' blafte Tuck. 'De klitten staan te lachen, daar moet toch wel iets achter zitten.'

De honden maakten een kring om de klittenplant.

‘Wat ruik jij, sint-bernard, wat zou het kunnen zijn?’ riep Tuck.

‘Ik ruik - ik ruik - ik weet het eigenlijk niet, een beetje knakworstjes, maar dan heel in de verte, dat zal het wel niet zijn.’

‘En jij, Asta?’

‘Ik ruik wel wat, maar ik weet niet wat het is.’

‘En jij, chow-chow?’

‘Ik ruik alleen viooltjes.’

‘Omdat je er bovenop zit! Opgelet, we ruiken allemaal tegelijk - een, twee, drie, ja, *nu*!’

‘Ssssssnnnnnuffffff!’ klonk het, en alle honden snuffelden rond de klittenplant die trilde als een espeblad.

Maar ze lachte niet meer, want het zag er opeens niet zo best uit! En de olifanten zouden vast niet komen, die schaamden zich nog na het toneelstuk! Nu zijn we verloren, dachten de jongens.

‘Nou zegt iedereen wat hij ruikt!’ zei Tuck.

Boekweithoning,
touw,
een boterham,
een dropveter,
jam en melk,
knopen,
hazelnoten,
ijzerdraad en schroeven,
een zaklantaarn of een stoomboot,
een moorkop...

‘Viooltjes,’ lispelde de ch. koppig.

‘En ik knakworstjes - uit de verte,’ en wie dat zei, kunnen jullie waarschijnlijk wel raden.

‘Dan weet ik wat het is!’ riep Tuck. ‘Het zijn mensjes, jongens, en het zijn er vijf.’

‘Wel heb je ooit - jòngens!’ gromden de honden. ‘Laten we hen er aan hun oren uittrekken!’

‘Stil eens! Jongens, kom tevoorschijn!’ commandeerde Tuck.

De klittenstruik bewoog, de blaren bogen uit elkaar en plotseling - hupla - daar stond de oude kater op zijn achterpoten voor hun neus. De ouwe, kwaje kater! Hij grinnikte en krabde met zijn voorpoten over de vacht op zijn buik.

‘Hebt u soms nog vlooien nodig, heren? Trek ze dan maar aan hun oren eruit,’ giechelde hij boosaardig.

‘De vlooienkater - weg wezen!’ jankten en blaften de honden.

‘Allemaal de tuin uit!’ huilden ze, en ze renden naar de muur.

Maar er was niet voor allemaal tegelijk plaats bij het gat en ze verdrongen zich om erdoor te komen. De sint-bernard nam het bibberhondje op zijn rug, want dat liep van angst achteruit in plaats van vooruit.

‘Niet dringen, niet dringen, ieder op zijn beurt!’ hoonde de kater.

‘Dat komt toch niet te pas,’ beefde de ch. en hij was zo van streek dat hij stokstijf stil bleef staan.

‘Zo is het, hier, vang er maar vast een paar,’ zei de kwaje kater, en hij schudde zich als een poedel die net uit het water komt.

En in het maanlicht kon je duidelijk zien hoe een paar vlooien op de ch. wipten en tussen zijn rose strikjes kropen. ‘Genoeg, genoeg, alsjeblieft, meer kan ik immers niet eens dragen,’ jankte de ch., die nog niemand ooit had gezien. Hij rende weg, zo hard hij kon.

‘Zo jongens, dat is voor elkaar, kom er maar uit!’ riep de kater.

‘Dat had u toch niet moeten doen, het was echt zielig voor hem. Wat zou er nu met hem gebeuren?’ vroegen de jongens medelijdend, toen ze uit de klittenstruiken gekropen waren.

‘Er gebeurt niks met hem. Zijn strikken moeten eraf en zijn haren moeten eraf, ze zullen hem kaal moeten scheren. En dan stoppen ze hem maar eens lekker in het bad, dan betert hij misschien zijn leven en wordt nog een heel gewone hond, wie weet. En nu vort met jullie, naar huis, en een beetje vlug. Ik heb nog een stuk of drie vlooien in voorraad, die geef ik jullie cadeau als je niet opschiet.’

De jongens gingen op een rijtje staan, maakten een diepe buiging en zeiden in koor:

‘We danken u heel hartelijk dat u ons gered hebt en wij niet aan onze oren tussen de klitten vandaan getrokken zijn.’ Zie je wel: de jongens wisten hoe het hoort! De kater kreeg een kleur en deed of hij zijn staart gladstreek en hij zei:

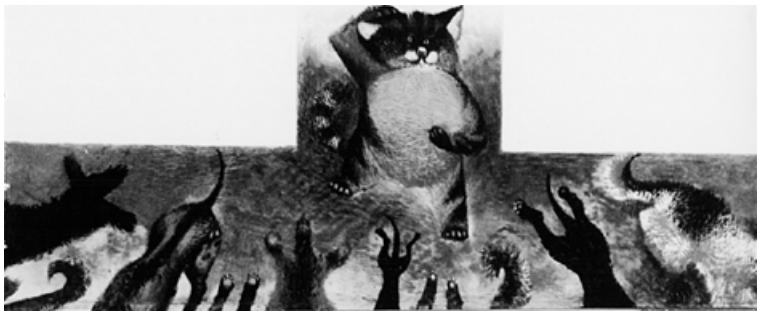

‘Dat kwam niet door mij, want ik ben kwaadaardig. Hij daar, de tuinkabouter, heeft aldoor om jullie in angst gezeten. Hij kreeg er de hik van en builde stenen tranen en die vielen op mij en daarvan werd ik wakker. Ik blijf liever als altijd kwaadaardig, als het jullie hetzelfde is, dus nu ingerukt, mars, jullie

niksnuttertjes,
prielepruttertjes,
prikkebeentjes,
beentjewippertjes,
wipperbofferdjes,
bollebozertjes,
boosdoenertjes.’

en de laatste woorden hoorden de jongens nog maar heel uit de verte.

‘Dat was me het avontuurtje weer, jongens! We beleven toch van alles, daar achter de muur. Zoiets vind je nergens anders, zeg nou zelf!’

‘Nee,’ zeiden ze allemaal tegelijk. ‘We gaan er altijd en altijd spelen.’ En dat deden ze dan ook. Tot het op een dag weer lente werd en de lucht strakblauw was, met allemaal schaapjeswolken; hele kudden schaapjes trokken erlangs. De jonge blaren aan alle bomen en struiken zaten nog dicht in elkaar gevouwen en zagen eruit of ze van zilver en goud waren. De knoppen glansden bruin, het leek wel alsof iemand ze met vaseline had ingesmeerd. En alles glinsterde en trilde vol verwachting in de wind die zachtjes langs streek en probeerde de blaadjes en de knoppen open te krijgen. ‘Jongens, ga je mee weer in de tuin spelen?’

‘Ja goed, kom maar mee,’ zeiden ze allemaal, en ze gingen erheen.

Ze kwamen hij de deur die nog altijd verroest was, misschien zelfs een tikje erger dan toen ze er voor het laatst waren.

Maar hij was nog altijd heel stevig, er kwam geen beweging in toen de jongens er met kracht tegen duwden.

‘Wie heeft wat om hem open te maken? Zoek eens in je zakken!’

Maar ze hadden geen touw en geen kreeft in zilverpapier en ook geen harmonika-stoomboot.

‘Ik heb een nieuwe broek aan!’ zei er een.

‘Ik ook - een lange,’ zei de tweede.

‘Wij ook, wij ook,’ zeiden ze allemaal. ‘Het zijn mooie broeken. Weet je wat, we gaan naat het schoolplein, dan kunnen de andere jongens onze nieuwe broeken zien,’ en ze liepen naar het schoolplein.

De deur van de tuin bleef dicht; die was oud en verroest, maar nog o zo stevig. En langs de strakblauwe lucht liepen de schaapjes. Ze liepen hard en dreven verder en verder weg!